

Голас Радзімы

Красноярскі вестнік
9
Беларускі вестнік ім. Талкава

№ 51 [1211] СНЕЖАНЬ 1971 г. ВІДАННЕ БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЯХ З СУАЙЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ ГОД ВІДАННЯ 16-ТЫ ЦАНА 2 КАП.

ГОД СПРАЎДЖАНЫХ НАДЗЕЙ

Шпаркаю маладою хатою набліжаецца Новы год. Ён яшчэ ўдалечыні, а нашы імклівыя думкі, нягледзячы на заклапочанасць буднымі справамі, ужо выбеглі яму насустрэч. Сэрцы б'юцца ў радасным чаканні: Новы год для чалавека — і рубж на яго вяку, і падзея, і сьвята.

Нашы, савецкія дзеці з заміраннем прыслухоўваюцца, ці не грукнуць веснічкі, ці не рыпне снег пад валёнкамі Дзеда Мароза. Твае дзеці ці ўнукі, зямляк і суродзіч, таксама чакаюць Дзеда Мароза. Толькі ў вас ён называецца інакш, можа, Санта Клаус, а, можа, Пэр Наэль.

Мажліва, ты сустракаеш зорак Новага года ў пампасах Аргенціны ці ў залітым агням і сцягоў ілюмінацыі, гаманлівым і мітуслівым Нью-Йорку; магчыма, твой зрок лашчаць раскошныя аўстралійскія пальмы ці прабірае да касцей сівер канадскай поўначы. Дзе б ты ні жыў, да якіх бы традыцый і звычак ні прывык, у гэтыя хвіліны ты ўсёй сваёй істотай імкнешся да родных ніў і лясоў. І Новы год уяўляецца табе такім, якім захаваў памяць з маленства: зімовы лес трашчыць на морозе. Калматыя белыя шапкі на макаўках дрэў. А ў кожнай хаце — ялінка ў куце. Карагоды і песні дзяцей. Гэта — сімвал ТВАЙГО Новага года, зямляк, які ні час, ні адлегласць не сатруць з тваёй памяці.

Мы хацелі б, праўда, уплысці ў гэты малюнак новыя ўзоры, сугучныя нашаму часу. Швецыяца агням і палацы культуры і ў вёсках, і ў гарадах. Традыцыя — сустракаць Новы год разам, усім калектывам — трывала ўвайшла ў наша жыццё. У сельскай мясцовасці збіраюцца ўсёй вёскай, цэлым калгасам. У горадзе — заводскім калектывам. У навагоднюю ноч у Мінску канцэрты-балі адбываюцца ў лепшых памяшканнях горада.

Калі ты прыязджаў у Беларусь, то лёгка прыгадаеш гэтыя месцы і ўявіш сабе перадавяточную атмасферу, якая пануе зараз у рэспубліцы. Калі не, то табе цяжка будзе ўсё гэта ўявіць і зразумець, бо на тваёй памяці агням і свяціліся толькі панскія палацы. У мужыцкай хаце курэў каганец. Цяпер на тваёй Радзіме іншы час, іншыя звычкі, іншыя людзі. Яны — гаспадары палацаў.

Год... Крок на жыццёвым шляху чалавека. Іскра, што імгненна ўспыхнула і прапала ў бездані вечнасці. Але ў якіх бы вымярэннях мы ні супастаўлялі гэты адрэзак часу, ён мае сваю, непаўторную вартасць. Чалавек пакідае след на зямлі. За ім ідуць новыя пакаленні. З іскры разгараецца нягасны агонь быцця.

Пераступаючы мяжу, што падзяляе стары і новы год, людзі заўсёды задумваюцца:

«Што нам прынёс пражыты год?»

«Ці збыліся нашы задумы?»

«Што нас чакае наперадзе?»

Нам не адказаць за цябе, суайчыннік, на гэтыя пытанні. Хаця з сустрэч з табой, з тваіх лістоў ведаем: ты ўпарта змагаўся за сваё існаванне на чужыне; былі ў цябе і радасць і крыўда; ты зацята пераносіў жыццёвую завіруху.

За сябе можам сказаць, што для нас год 1971 быў спорным у працы, шчодрым у шчасці, велічным у падзеях. Мы, людзі Краіны Саветаў, можам ганарыцца сваімі здабыткамі. І таму праводзім стары год з пашанай і крышачку з су-

мам — з добрым заўсёды шкада расставіцца.

У пачатку 1971 года адбыўся XXIV з'езд нашай Камуністычнай партыі. Людзі называюць яго гістарычным. І не без падстаў. Падзея гэта адыграла выключную ролю як у жыцці Савецкай краіны, так і ў лёсе народаў свету.

Сёння ніхто, за выключнем людзей апантаных і аслепленых нянавісцю да камунізму і прагрэсу, не стане прарэчыць, што міралюбівыя намаганні Савецкага Саюза аказалі велізарнае, карэннае ўздзеянне на развіццё падзей на міжнароднай арэне. Праграма міру, распрацаваная XXIV з'ездам КПСС, ленынская знешняя палітыка, паслядоўнае ажыццяўленне прынцыпаў мірнага суіснавання з дзяржавамі, якія маюць іншы сацыяльны лад, — усё гэта мела значны і сур'ёзны ўплыў на змяненне міжнароднага становішча ў карысць міру і бяспекі народаў.

Яшчэ і сёння да нас ідуць лісты ад беларусаў з-за мяжы, у якіх яны раскажваюць, як шчыра, цёпла, урачыста віталі яны самі і ўсе французы Генеральнага сакратара ЦК КПСС Л. Брэжнева, а канадцы і датчане — Старшыню Савета Міністраў СССР А. Касыгіна. Нашы землякі за межамі Бацькаўшчыны ганарацца, што савецкім паланцам міру ўсюды аказваюць сардэчны прыём.

Калі звярнуцца толькі да нашых унутраных спраў, то і тут галоўнай падзеяй года стаўся XXIV з'езд партыі. На ім упершыню была распрацавана шырокая сацыяльная праграма далейшага развіцця нашага грамадства. Галоўны яе напрамак — значны ўздым матэрыяльнага і культурнага ўзроўню савецкага народа. Пражыты намі год быў своеасаблівым пробным каменем. Ад таго, як будуць выкананы яго планы, залежала ажыццяўленне ўсёй праграмы, бо гэта ж быў першы год новай, дзевятай, пяцігодкі. І нашы разлікі пацвердзіліся, надзеі спраўдзіліся.

Год, які мінае, быў добрым годам. Аднак сёння, з адлегласці пражытага, мы лепш, чым учора, бачым і свае поспехі, і свае хібы. Спытайцеся прызнанага музыканта, які толькі што віртуозна выканаў твор, ці задаволен ён сабой, і пачуеце ў адказ: «Я мог бы сыграць лепш!» Тое ж самае вам адкажуць вядомы раманіст і славу т мастак.

Летась земляробы Беларусі вырасталі ў сярэднім па 17 цэнтнераў збожжа з гектара. Сёлета сабралі аж 21,4 цэнтнера! Рэкордны ўраджай, якога ніколі не меў беларускі селянін. Але запытайце яго, ці задаволены ён плёнам сваёй працы! Напэўна і араты адкажа таксама, як музыка, літаратар ці мастак. Бо і яму, як любому нашаму чалавеку, уласціва імкненне да дасканаласці.

Прайшоў год. Спраўдзілася тое, што задумвалася. Набыты вопыт зрабіў нас мудрэйшымі. Наша незадаволенасць сабой, гэты вечны неспакой душы, заўтра дапаможа нам хутчэй ісці наперад да заповітнай мэты чалавецтва — камунізма.

Мы ўзімаем тост за 1972 год і ўпэўнена ўглядаемся ў аблічча заўтрашняга дня.

Мы ўзімаем тост і за вас, землякі-беларусы, — хай Новы год прынясе вам тое, чаго не здолеў даць стары.

Здароўя, шчасця і дабрабыту жадае вам Радзіма!

ЧАРГОВЫ СПАДАРОЖНИК «МАЛАНКА-1»

20 снежня 1971 года ў Савецкім Саюзе ажыццёлены запуск чарговага спадарожніка сувязі «Маланка-1».

Спадарожнік сувязі «Маланка-1» прызначаны для забеспячэння эксплуатацыі сістэмы далёкай тэлефонна-тэлеграфнай радыёсувязі, а таксама перадачы праграм Цэнтральнага тэлебачання СССР на пункты сеткі «Арбіта», размешчаныя ў раёнах Крайняй Поўначы, Сібіры, Далёкага Усходу і Сярэдняй Азіі.

Паводле атрыманых даных, апаратура, устаноўленая на борце спадарожніка, функцыяніруе нармальна.

Дакладныя планы пасяўных плошчаў і іх тэхналагічныя карты дапамагаюць калгаснікам лепш размяркоўваць на палях угнаенні. НА ЗДЫМКУ: аграном Яўген Клімянкоў і эканаміст Зінаіда Балотнікава з калгаса «Сож» Чачэрскага раёна складаюць план пасяўных плошчаў на 1972 год.

МАРС У АБ'ЕКТЫВЕ

Савецкія станцыі «Марс-2» і «Марс-3» працягваюць свой палёт па арбіце вакол Марса. Спадарожнікі працягваюць паспяхова выконваць навуковыя даследаванні планеты Марс і каляпланетнай касмічнай прасторы на істотна розных арбітах.

У адпаведнасці з праграмай навуковых эксперыментаў станцыі «Марс-2» і «Марс-3» правялі фатаграфаванне планеты з розных адлегласцей.

Ажыццявіць фатаграфаванне Марса можна рознымі спосабамі. Так, амерыканскі спадарожнік планеты «Марынер-9» выкарыстоўвае для гэтай мэты тэлебачанне.

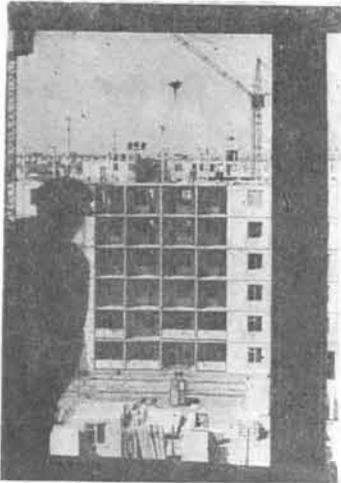
Савецкія станцыі да пачатку фатаграфавання па камандзе з Зямлі пры дапамозе бартавой аўтаматычнай сістэмы астранавігацыі арыентуюцца так, каб аб'ектывы фотаапаратаў «глядзелі» на паверхню планеты. Калі станцыі пралятаюць над цікавымі вучоных раёнамі, аўтаматычна праводзіцца здымка. Атрыманыя фатаграфіі непасрэдна на борце апрацоўваюцца і па радыёлініі перадаюцца на Зямлю. Тут атрыманія сігналы праходзяць апрацоўку на электронна-вылічальных машынах, а таксама спецыяльных прыстасаваннях для пераўтварэння цяпер ужо электрычных сігналаў у фатаграфіі, такія, з якімі мы сустракаемся ў паўсядзённым жыцці.

Фатаграфаванне Марса мае вялікую навуковую каштоўнасць.

У канцы верасня на Марсе пачалася мацнейшая пылавая бура, якая на некалькі дзён поўнасцю схавала цёмныя ўтварэнні паверхні на вялікай частцы бачнага дыска. Пылавая бура працягваецца, паступова заціхаючы, да гэтага часу. У бліжэйшы час яна, відаць, супакоіцца, што створыць больш спрыяльныя ўмовы для работы спадарожнікаў.

Вывучэнне Марса, як і вывучэнне іншых планет, дазволіць даць адказ на пытанні аб паходжанні і развіцці Сонечнай сістэмы, якія цікавяць навуку, дапаможа лепш даведацца аб гісторыі Зямлі. Будучае ў гэтых даследаваннях належыць аўтаматам «Марс-2», «Марс-3» і амерыканскі «Марынер-9» працягваюць палёт. Наперадзе новыя адкрыцці.

В. ЛЕБЕДЗЕУ.

Новыя жылыя кварталы ў раёне праспекта Прытыцкага ў Мінску.

Мар'інагорскі саўгас-тэхнікум Пухавіцкага раёна штогод падрыхтоўвае чатырыста спецыялістаў для сельскай гаспадаркі рэспублікі. НА ЗДЫМКУ: тэарэтычныя заняткі па аграхіміі вядзе выкладчык В. МЕЛЯШКЕВІЧ.

ЮБІЛЕЙ МІНСКАГА МЕДЫЦЫНСКАГА

Мінскаму дзяржаўнаму медыцынскаму інстытуту споўнілася 50 гадоў. Гэта знамянальная дата адзначаецца ў рэспубліцы і як пяцідзясяцігадовы юбілей вышэйшай медыцынскай адукацыі ў Беларусі.

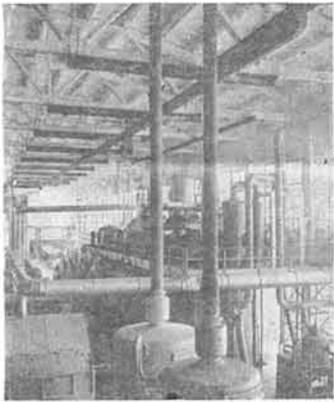
На 51 кафедры працуюць 420 выкладчыкаў. У іх ліку 42 доктары і 242 кандыдаты навук.

За гады існавання інстытут падрыхтаваў больш за 15,5 тысячы ўрачоў. Калі ў 1913 годзе ў Беларусі на 10 тысяч жыхароў прыпадала 1,7 урача, то цяпер іх колькасць дасягнула 25,8 — вышэйшая, чым у высокаразвітых капіталістычных краінах.

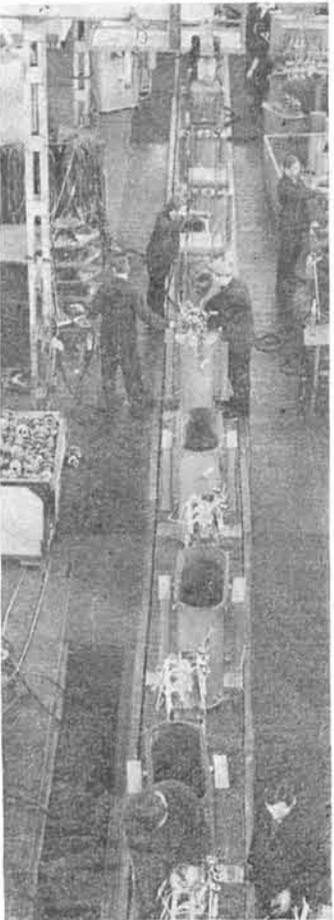
На ўрачыстым сходзе, які адбыўся 22 снежня ў Дзяржаўным акадэмічным Вялікім тэатры оперы і балета БССР, прысутнічалі прадстаўнікі партыйных, савецкіх, камсамольскіх органаў, грамадскіх арганізацый сталіцы рэспублікі, шматлікія госці з розных гарадоў краіны.

Ад імя ЦК Кампартыі Беларусі і Савета Міністраў БССР калектыў прафесараў і выкладчыкаў, аспірантаў і студэнтаў, усіх супрацоўнікаў і выхаванцаў інстытута павіншаваў першы сакратар ЦК Кампартыі Беларусі П. Машэраў. У сваёй прамове ён даў высокую ацэнку плённай дзейнасці калектыву інстытута.

Потым П. Машэраў замацаваў на сцягу інстытута ордэн Працоўнага Чырвонага Сцяга, якім вышэйшая навучальная ўстанова была ўзнагароджана за заслугі ў падрыхтоўцы кадраў, развіцці аховы здароўя і медыцынскай навукі.

Агульны выгляд галоўнага цэха Жабінкаўскага цукровага заводу, які штодзень выпускае каля 300 тон цукру.

Мінскі электратэхнічны завод вырабляе трансфарматыры, якія адпавядаюць лепшым сусветным узорам.

ПРАЕКТНАЯ МАГУТНАСЦЬ — ДАТЭРМІНОВА!

Датэрмінова выведзена на праектную магутнасць у 1 мільён 200 тысяч кілават першая чарга Лукомльскай ДРЭС. Цяпер гэта самая буйная электрастанцыя рэспублікі.

Энергагігант Беларусі працягвае расці — узводзіцца яго другая чарга. У будучым годзе ўступіць у строй пятая энергаблок на 300 тысяч кілават. Цяпер на зборачнай пляцоўцы мантажнікі пачалі зборку блокаў котлаагрэгата. Ленінградцы датэрмінова паставілі турбіну. Будуюцца новыя помпавыя станцыі. Завершаны мантаж васьмі ёмістасцей для захавання вадкага паліва.

К канцу пяцігодкі Лукомльская ДРЭС стане адной з буйнейшых у краіне. Яна будзе даваць 40—45 працэнтаў усёй электраэнергіі, якая вырабляецца электрастанцыямі Беларусі.

НАРАДЖАЕЦЦА НОВЫ АСІЛАК

Група інжынераў Беларускага аўтамабільнага заводу пад кіраўніцтвам галоўнага канструктара З. Сіроткіна закончыла распрацоўку эскізнага праекта новага 180-тоннага аўтасамазвала.

Гэта будзе самая магутная ў краіне аўтамашына, што атрымае ў спадчыну лепшыя тэхнічныя даныя свайго папярэдніка — БелАЗа-549: электрычную трансмісію, якая складаецца з генератара і двух вядучых матор-колаў, цягавыя электрычныя рухавікі.

Нягледзячы на вялікую грузападмальнасць, рухавік магутнасцю 1200 — 1300 конскіх сіл дазволіць ёй развіваць скорасць да пяцідзясяці кіламетраў у

гадзіну. Новы гігант, як і БелАЗ-549, будзе працаваць у кар'ерах і на рудніках.

ПАДАРУНАК МЕДЫКАМ

Для Міёрскай раённай бальніцы збудзена ў эксплуатацыю трохпавярховы будынак на 125 ложкаў. Тут размясціліся хірургічнае, тэрапеўтычнае і гінекалагічнае аддзяленні. Кабінеты, лабараторыі, аперацыйная аснашчаны сучасным медыцынскім абсталяваннем. У кожнай палаце сігналацыя. Пры неабходнасці будзе дзейнічаць устаноўка цэнтралізаванай падачы кіслароду.

Медыцынскі персанал атрымаў выдатныя ўмовы для работы і лячэння хворых.

«ЭЛЕКТРА-72»

Да адкрыцця міжнароднай выстаўкі «Электра-72» засталася менш года. Вядомыя электратэхнічныя фірмы і аб'яднанні з ГДР, Чэхаславакіі, Венгрыі, Францыі, ЗША, Італіі, Швецыі, Вялікабрытаніі, Аўстрыі, Даніі, Галандыі, Бельгіі, Японіі, ФРГ і многіх іншых дзяржаў пакажуць сучаснае абсталяванне і апараты для вытворчасці, перадачы і выкарыстання электрычнай энергіі.

Савецкі Саюз будзе прадстаўлены самай вялікай і разнастайнай экспазіцыяй, у якую ўвойдзе звыш дзвюх тысяч экспанатаў.

Дастойнае месца зоймуць на гэтай выстаўцы экспанаты прадпрыемстваў з Беларусі. Мінскі электратэхнічны завод імя Казлова, напрыклад, пакажа найноўшую трансфарматарную падстанцыю. У раздзеле «Электрабытавыя машыны і прыборы» Мінскі завод халадзільнікаў прадэманструе

электрабытавы маразільнік. Розную нізкавольтную апаратуру рыхтуе да паказу завод электраапаратуры з Гомеля.

БЕЛАРУСКІ ЦЭНТР ГАЛУРГІ

Беларускі філіял Усеаюзнага навукова-даследчага і праектнага інстытута галургі ствараецца ў Мінску. Яго эксперыментальная база будзе знаходзіцца ў Салігорску.

У філіяла вялікія задачы. Ён зоймецца вывучэннем беларускіх месцанараджэнняў калійных солей, пачне праводзіць спецыфічныя даследаванні. На яго ўскладаецца адказнасць за тэхнічны ўзровень развіцця Беларускага басейна і ўкараненне ў галіне аптымальных сістэм здабычы і механізацыі распрацовак. У ліку навуковых даследаванняў іншых пытанняў — удаканаленне існуючых і стварэнне новых метадаў перапрацоўкі калійных руд.

Галіновыя лабараторыі філіяла ў Беларусі на калійных прадпрыемствах краіны будуць удаканальваць руднічны транспарт і вентыляцыю руднікоў, а таксама утылізацыю адходаў узбагачэння.

НА ЗАРУБЕЖНЫ РЫНАК

Фірма «Бельсо» (Бельгія) закупае ў Пінскай фабрыцы мастацкіх вырабаў 21 тысяч вырабаў народных майстроў. Узгоднены асартымент і тэрміны пастаўкі прадукцыі. На зарубешны рынак пойдзе камплекты лянных тканых абрусаў з сурвэткамі, розных па памеру і малюнку, з народнымі ўзорамі беларускага Палесся.

Над выкананнем заказу працуе цяпер 75 майстроў.

ПЯЦІГОДКА: ГАРМОНІЯ ІНТАРЭСАЎ

Мы прывыклі ўжо да таго, што астранамічны каляндар часта адстае ад сапраўднага рытму нашага жыцця. Так было ў снежны мінулага года, калі народная гаспадарка краіны дзятэрмінова завяршыла выкананне васьмага пяцігадовага плана, так здарылася і сёлета, калі зноў раней тэрміну сталі вядомы эканамічны вынікі першага года новай, дзевятай па ліку савецкай пяцігодкі. Вынікі гэтыя цалкам адпавядаюць таму прыўзнятаму святочнаму настрою, з якім людзі звычайна сустракаюць Новы год.

Не стану падрабязна спыняцца на ўсіх лічбах развіцця эканомікі рэспублікі за 1971 год — мы яшчэ не раз звернемся да іх у сваіх каментарыях. Адзначу толькі, што аб'ём прамысловай вытворчасці ўзрос у параўнанні з мінулым годам прыкладна на 12 працэнтаў.

Аб 1970 годзе мы гаварылі як аб рэкордным у развіцці сельскай гаспадаркі Беларусі. Цяпер прыемна адзначыць, што леташні рэкорд ураджайнасці абноўлены. Сельскія працаўнікі рэспублікі намалалі сёлета па 21 з лішнім цэнтнераў збожжавых з гектара. Сотні гаспадарак давялі ўраджайнасць на сваіх палях да 30—40 цэнтнераў на круг. Дзякуючы гэтаму, валавы збор збожжа ў Беларусі павялічыўся на 28 працэнтаў.

Напярэдадні Новага года ў Мінску адбылася другая сесія Вярхоўнага Савета БССР васьмага склікання. Вышэйшы орган улады рэспублікі прымаў Дзяржаўны пяцігадовы план развіцця народнай гаспадаркі Беларусі на 1971—1975, а таксама план развіцця гаспадаркі рэспублікі і яе бюджэт на 1972 год.

Давайце на некалькі мінут вернемся ў тыя дні, калі адбылася работа сесіі, і прасочым, якія думкі і настроі былі ў дэпутатаў беларускага парламента, што прыехалі ў Мінск з усіх куткоў рэспублікі.

...Прасторнае фэе перад залай пасяджэнняў Дома ўрада. Толькі што дэпутаты заслухалі доклад Старшыні Савета Міністраў БССР Ціхана Кісялёва па асноўным пытанні парадку дня, і таму ўсуды ідзе ажыўленае абмеркаванне асобных палажэнняў пяцігадовага плана. Сапраўды, пачушы названыя лічбы, цяжка застацца абыякавым. Вось яны: нацыянальны даход за пяць год мяркуецца павялічыць на 47 працэнтаў, а рэальныя даходы на душу насельніцтва — на 33 працэнты. Аб'ём прадукцыі прамысловасці павялічыцца ў параўнанні з 1970 годам на 58 працэнтаў.

У час сесіі я звярнуўся з пытаннямі да некалькіх дэпутатаў, з якімі пазнаёміўся ў перапынку паміж пасяджэння-

мі. Хацелася даведацца, як успрынялі пастаўленыя перад імі задачы людзі розных прафесій і што яны асабіста або іх калектывы чакаюць атрымаць ад ажыццяўлення планаў пяцігодкі.

— Асабіста я мяркую аб рэальнасці нашых планаў па выніках 1971 года, — сказаў механізатар калгаса «Кастрычніцкая рэвалюцыя» Дзяржынскага раёна дэпутат Сцяпан Шарана. — Калі яшчэ некалькі гадоў назад мы атрымлівалі па 9 цэнтнераў збожжа з гектара, то гэтай восенню сабралі па 26,7 цэнтнера. А на канец пяцігодкі плануем дасягнуць ўраджай да 37—38 цэнтнераў з гектара. І тое, што адбываецца зараз у вёсцы, — гарантыя будучага поспеху. У нас, напрыклад, амаль знікла з ужытку паняцце «палывод». Асноўная прафесія на вёсцы — механізатар. А тэхніка — гэта не толькі ўраджай, але і высокая заробкі для калгаснікаў. І вось сёння мы даведзіліся, што за пяцігодку намечана даць сельскай гаспадарцы Беларусі яшчэ 75 тысяч трактараў, 20 тысяч збожжаўборачных камбайнаў, 43 тысячы грузавых аўтамабіляў і шмат іншай тэхнікі. Гэта выдатная перспектыва.

Такую ж думку выказаў пазней з трыбуны сесіі старшыня калгаса дэпутат Барыс Шапіра. Ён раскажаў аб тым, як змянілася сённяшняе сялянства. Галоўнымі дзёночымі асобамі на вёсцы цяпер з'яўляюцца высокакваліфікаваныя спецыялісты, якія з дапамогай тэхнікі рэзка павысілі прадукцыйнасць земляробскай працы і ў выніку гэтага значна ўзнялі матэрыяльны і культурны ўзровень свайго жыцця.

Кавалер ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга дэпутат Клаўдзія Паўлава прыехала на сесію з Крычава, дзе яна працуе бригадзірам на заводзе гумава-тэхнічных вырабаў. Яе больш за ўсё зацікавілі тыя раздзелы плана, у якіх гаворыцца аб павелічэнні выпуску тавараў масавага попыту:

— З задзвільненнем прагаласую за план, які прадугледжвае за пяцігодку ў паўтара раза павялічыць вытворчасць тавараў народнага спажывання. На развіццё лёгкай, харчовай і мяса-малочнай прамысловасці планам дзевятай пяцігодкі асігнуецца ў 2,4 раза больш капітальных укладанняў, чым за папярэднія пяць год. За гэтыя сродкі будуюцца і новы корпус нашага завода, які выпускае гумавыя абутак самых розных гаўткаў. Новая тэхніка дазволіць нам павялічыць выпуск прадукцыі і атрымаць дадатковыя прыбыткі. Значную частку іх прадпрыемства выдаткуе на будаўніцтва жылля і дзіцячых устаноў, на паліяўненне ўмоў працы і іншыя патрэбы рабочых.

Наступнае інтэрв'ю дала дэпутат са Шклоўскага раёна жывёлавод саўгаса «Гарадзец» Ніна Баранава. Побач з зоркай Героя Сацыялістычнай Працы на яе грудзях ззяе ордэн «Маці-героіня». Мо' таму жанчына загаварыла аб тым, што больш за ўсё можа хваляваць маці, гаспадыню, якая клапаціцца аб шчасці сваёй сям'і:

— Вельмі ўражваюць лічбы росту дабрабыту насельніцтва. Цікава, што ў 1975 годзе больш за 25 працэнтаў дадатковых грашовых даходаў насельніцтва атрымае ад павышэння акладаў, пенсій, дапамогі і стыпендыя. Сярэдняя зарплата

калгаснікаў узрастае на 47 працэнтаў. Я ў 1972 годзе выйду на пенсію. Буду атрымліваць 120 рублёў у месяц. Добрая пенсія атрымліваюць многія мае знаёмыя, былія калгаснікі.

За кароткі час перапынку не ўдалося пагутарыць з дэпутатамі аб усіх аспектах плана новай пяцігодкі. Таму вернемся ў залу пасяджэнняў. У сваіх выступленнях дэпутаты не толькі выказалі адабрэнне праекта плана новай пяцігодкі, але і ўнеслі ў яго слушныя карэктывы. Так, высветлілася, што некаторыя пказчыкі можна ўстанавіць больш высокімі, чым яны прадугледжваюцца Дзяржаўнымі XXIV з'ездом КПСС.

Дырэктар Мінскага трактарнага завода Мікалай Слюнькоў, напрыклад, раскажаў, што калектыв прадпрыемства бярэцца павялічыць аб'ём вытворчасці з намечаных 25,6 да 41 працэнта. Гэта дасць магчымасць узяць даходы прадпрыемства і выдаткаваць звыш 25 мільёнаў рублёў на жыллёвае будаўніцтва і іншыя карысныя для рабочых мерапрыемствы.

У гэтым спалучэнні дзяржаўных інтарэсаў з асабістымі інтарэсамі кожнага працоўнага — галоўная асаблівасць новага пяцігадовага плана нашага развіцця.

Што трэба для таго, каб здзейсніць усё намечанае? Як адзначыў у сваім выступленні дэпутат Андрэй Ярохін, для гэтага нам патрэбен перш за ўсё мір. Таму, галасуючы за стваральны план новай пяцігодкі, дэпутаты галасавалі за мірную палітыку, якую праводзіць на міжнароднай арэне Савецкі Саюз.

Вячаслаў ХАДАСОУСКІ.

НОВЫ ЦЭНТР НАФТАХІМІІ

Нават калі вы ў гэтым горадзе ўпершыню, расстаўленыя на дарогах указальнікі беспамылкова прывядуць вас на адну з буйнейшых новабудуемых краіны — Мазырскі нафтаперапрацоўчы завод. Яшчэ нядаўна мазыране ў выхадныя дні ехалі сюды па грыбы і ягады. Цяпер тут пабудавана буйная база механізацыі, дае прадукцыю бетонназмяшчальны вузел, выраслі карпусы адміністрацыйных будынкаў, склады, кацельная, сталовая, пракладзены шасэйныя і чыгуначныя дарогі, працягнута лінія электраперадач. Гэта ідзе падрыхтоўка да ўзвядзення буйнога нафтаперапрацоўчага завода.

— Спачатку мы вырашылі стварыць надзейную будаўнічую базу, забяспечыць, так сказаць, свае вытворчыя тылы, — раскажае ўпраўляючы тэста «Мазырнафтахімбуд» Мікалай Майдановіч. — Потым паскоранымі тэмпамі павядзём будаўніцтва самога нафтаперапрацоўчага завода.

Некалькі слоў аб заводзе. Пуск у эксплуатацыю першай яго чаргі намечан на канец 1973 года. Завод складаецца з двух вялікіх блокаў, у кожным некалькі тэхналагічных устаноў. На тэрыторыі прадпрыемства будуць узведзены дапаможныя аб'екты — рэзервуарная і эстакадная гаспадаркі, ачышчальныя збудаванні, адміністрацыйна-гаспадарчы блок. Новае прадпрыемства пачне выпускаць бензін, газу, дызельнае паліва і іншую прадукцыю з нафты, якая прыдзе з Палесся.

Адначасова з заводскім комплексам будуюцца жыллё. На вуліцы Інтэрнацыянальнай, якую найчасцей называюць вуліцай нафтабудунай, ужо справілі наваселле некалькі соцень сем'яў рабочых і служачых. Працуюць дзіцячыя сад-яслі, сталовая, магазін. Хутка будаўнікі здадуць у эксплуатацыю вялікі спартыўны комплекс. А непалёку каля вёскі Бабыры закладзены цэлы мікрараён, дзе адначасова будуцца дзесяць жылых дамоў. У трох з іх нафтабудуныя справіць наваселле напярэдадні Новага года.

Услед за гэтымі аб'ектамі пачнецца закладка солевага, сажавага заводаў і іншых прадпрыемстваў нафтахіміі. З такімі планами ўступаюць у другі год пяцігодкі жыхары старажытнага і юнага горада на Прыпяці.

М. ВІНАГРАДАЎ.

ПАЛІТРА АРШАНСКІХ ТЭКСТЫЛЬШЧЫКАЎ

Дняпро тут цячэ ў высокіх крутых берагах. Толькі вясной, у паводку, падымаюцца яго хвалі бліжэй да парку, што раскінуўся на правым беразе. Адразу за паркам пачынаецца прыгожы пасёлак з перспектам і дзесяткамі вуліц, палацам культуры, магазінамі, рознымі атэльё, школамі і дзіцячымі садамі, бальніцай, стадыёнам. Адным словам, гарадок з адной, да таго ж адметнай, рысай: летам тут усё патанае ў зеляніне і кветках.

Непрыкметна пасёлак змыкаецца з праходной, за якой на дзесяткі гектараў раскінуліся карпусы Аршанскага ордэна Леніна л'янокамбіната.

Аб прамысловай магутнасці камбіната сведчыць той факт, што ў пачатку 1970 года тут быў сатканы мільярдны пасляваенны метр тканіны. Пасляваенны таму, што ад збудаванага ў гады першых пяцігодак камбіната за час вайны засталіся толькі руіны. Трэба было не аднаўляць, а будаваць камбінат нанова.

Чым жа адметны для аршанскіх тэкстыльшчыкаў адыходзячы 1971 год? З гадавым планам па выпуску тканін тут справіліся яшчэ за месяц да навагодняга свята. Дадаткова выпушчана каля 2 мільёнаў квадратных метраў тканін. Гэта славытыя аршанскія абруссы, такія як «Дружба», «Народны», «Пралеска», «Самабранка», што радуюць вока чысцінёй узору і свежасцю малюнка. Гэта абруссы «Траўна», «Лябёдка», «Жалейка», пасцельная бялізна, каларовыя пакрывалы — вырабы, якія ў 1972 годзе пойдуць у патак. Не дзіва, калі вы ўбачыце гэтыя абруссы і пакрывалы ў магазінах Францыі, Канады, Польшчы, Англіі, Швецыі, Японіі, Італіі. Семнаццаць краін свету з задавальненнем купляюць вырабы аршанскіх ткачоў.

У асартыментным пакоі камбіната, своеасаблівай выстаўцы, сабраны дзесяткі ўзораў прадукцыі. Якое багацце малюнкаў і колераў! Сапраўдныя цуды ткацкага майстэрства. Тут можна даведацца, што за апошняе дзесяцігоддзе мастакі камбіната стварылі і абнавілі больш за 600 малюнкаў тканін. Зараз жа на камбінате выпускаецца 37 артыкулаў тканін у 198 малюнках і 1 800 малюнках-расфарбоўках.

У студзені 1970 года быў закладзены першы камень у фундамент трэцяй чаргі л'янокамбіната. І вось ужо ўзведзены галоўны корпус і дзесяткі іншых аб'ектаў, пачынаецца мантаж абсталявання.

— Даўнай майёй марай, — гаворыць дырэктар камбіната Герой Сацыялістычнай Працы Георгій Сямёнаў, — было атрымаць айчыны батыст. У 1972 годзе гэта мара збудзецца. Палітра аршанскіх тэкстыльшчыкаў стане яшчэ больш багатай.

Ф. КУЛАКОЎ.

У першым годзе пяцігодкі спецыялісты Віцебскага канструктарскага бюро распрацавалі больш за сто новых мадэлей металапрацоўчых станкоў. НА ЗДЫМКУ: група віцебскіх канструктараў.

СЕГОДНЯ В НОМЕРЕ

ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ
ПО-БЕЛОРУССКИ

«ГОД СПРАУДЖАНЫХ НАДЗЕЙ» — так называецца перадовая статья номера, выходящая в 1971 году. Уходящий год для советских людей знаменателен в первую очередь тем, что в начале его состоялся XXIV съезд КПСС, разработавший широкую социальную программу дальнейшего развития нашего общества, главное направление которой — значительный рост материального и культурного уровня советского народа.

Накануне Нового года в Минске состоялась вторая сессия Верховного Совета БССР восьмого созыва, принявшая Государственный пятилетний план развития народного хозяйства Белоруссии на 1971—1975 годы и план развития хозяйства республики и ее бюджет на 1972 год. Наш корреспондент, побывавший на сессии, взял несколько интервью у делегатов. Все они единодушны в оценке нового пятилетнего плана — в нем гармонично сочетаются го-

сударственные интересы с интересами каждого труженика («ПЯЦІГОДКА: ГАРМОНІЯ ІНТАРЭСАЎ», 3 стр.).

Автор фельетона «СПАДАРЫ НА ІМПРЭЗЕ» (5 стр.) В. Бегун приглашает читателей совершить фантастически-реалистическое путешествие на предновогоднее собрание белорусских буржуазных националистов, продолжающих свою мышиную возню на задворках «свободного мира».

Михайл Мовчан был в числе первых реэмигрантов, вернувшихся из Аргентины в Белоруссию. В Минске он окончил театрально-художественный институт, стал художником. Его работы экспонировались на всесоюзных и республиканских выставках, удостоившись дипломов («УБАЧЫЦЬ ПРЫГАЖОСЦЬ», 6 стр.).

О том, что делал в 1971 году большой коллектив, работающий над созданием Белорусской Советской Энциклопедии, рассказывает ответственный секретарь редколлегии А. Петрашкевич — «ПЕРШАЯ НАЦЫЯНАЛЬНАЯ» (7 стр.). «Нам приятно, — пишет он, — что труд наш разошелся по всему миру и получил положительную оценку многих сотен читателей БелСЭ».

НАШИ ТРЕВОГИ И РАДОСТИ

Дорогие друзья!

На исходе еще один год жизни — 1971-ый. Поэтому нам хочется оглянуться назад, вспомнить самые значительные события и рассказать вам, живущим на Родине, о своей жизни здесь, на чужбине, куда нас уже давно забросила нелегкая судьба. Извините, друзья, за долгий перерыв в нашей переписке, — к сожалению, не всегда есть время написать письмо.

Как вам известно, мы люди пенсионного возраста. Нам полагалось бы уже прекратить физический труд, ибо сил у нас осталось немного. Но нам приходится трудиться — мы живем в такой стране, где никому нет дела до стариков. А ведь о нас следовало бы позаботиться. В молодые годы мы отдали всю свою энергию на разработку нетронутых лесов и целины, мы вместе с жителями этой страны превращали огромные территории в высокоурожайные поля, поставив тем самым Канаду на одно из первых мест в мире по производству продуктов питания. Но труд наш никто не оценил по достоинству.

Здесь у нас, как говорится, полная свобода: можешь жить или умирать — как тебе угодно. И потому каждый борется за свою жизнь, как сумеет. Все долгие эмигрантские годы боролись и мы за улучшение своего материального благополучия. Наша духовная жизнь остается такой же бессодержательной и пустой, как и в первые годы после прибытия сюда из Западной Белоруссии.

Работа на ферме давно потеряла свою прежнюю притягательную силу. Иначе говоря, нет того дохода, который был вплоть до шестидесятых годов. Теперь, хотя половина населения планеты недоедает и даже голодает,

канадские фермеры продают свой сельскохозяйственный продукт мелкими дозами — почти третью часть собранного урожая и притом по низким ценам. В результате нет ни денег, ни энтузиазма в работе. Пожилые не хотят расширять производство, молодые даже и не думают начинать карьеру земледельца. Такая ситуация наруку только крупным богатым, которые зорко, как коршуны с высоты, следят, кого эта депрессия прижмет покрупнее, чтобы сразу наброситься на него и вырвать землю за бесценок.

В такой обстановке приходится напрягать все свои силы и вести хозяйство, хотя есть большое желание продать ферму, откатиться от всего, что достигнуто невероятно тяжелым трудом и доживать оставшиеся годы на вырученные деньги. Потому что совсем нелегко и работать, и платить каждую осень тысячу долларов земельного налога. Но и продать ферму опасно. Ведь из Вашингтона пошла по всему Западу такая валютная буря, что доллар превратился в ничтожную бумажку. Это повлияло на валюту всех капиталистических стран, включая и Канаду, в которой экономический спад виден каждому. Значит, продавать ферму рискованно, если нет уверенности в прочности денег. Где же выход? Можно было бы передать ее детям, но это тоже невозможно, так как они должны уплатить правительству настолько высокий наследственный налог, что полученная в наследство земля его не оправдает. У нас здесь, между прочим, часто так случается, когда дети отказываются от такого разорительно-го наследства.

Прочитав вышесказанное, вы поймете, какими заботами и тревогами был отмечен для нас минувший год: выдержать, выстоять, предотвратить все ближе надвигающееся банкротство.

Были у нас и радости. Нас радовали вести с любимой Родины и сознание того, что она с каждым годом становится краше, сильнее, богаче, что растет ее авторитет в мире. Мы, насколько было возможно, следили за работой XXIV съезда Коммунистической партии Советского Союза. Как и многим людям в мире, нам теперь известно, что после XXIII съезда ленинской партии достигнуты огромные успехи в развитии экономики, культуры, науки и техники, что наша священная Родина сделала шаг вперед к поставленной Лениным цели — коммунизму. Теперь партия наметила новые горизонты.

Радостно было читать речи Генерального секретаря ЦК КПСС Леонида Брежнева, Председателя Совета Министров СССР Алексея Косыгина, Министра иностранных дел СССР Андрея Громыко. Каждый из них говорил о мире и дружбе не только с социалистическими странами, но и со всеми народами, которые еще находятся под управлением капитализма. Мы гордимся тем, что великий Советский Союз как в прошлом, так и теперь стремится потушить очаги войны, предотвратить людское несчастье. Разумеется, это нелегкая задача, она требует усилий и вмешательства не только правительств и международных организаций, но и всех честных людей. Понимая это, мы жертвуем сами и собираем у других посильную лепту, предназначенную на укрепление мира и дружбы между народами, а также на помощь героическому вьетнамскому народу, борющемуся с американским империализмом.

Радостно и то, что съезд партии выдвинул задачу повышения материального благосостояния советских людей в очередной пятилетке. Нам известны важнейшие цифры пятилетнего плана, и мы уверены, что этот грандиозный план советские братья, как это уже раньше бывало, выполнят досрочно. В это верим не только мы, но и все

прогрессивно мыслящие люди нашей планеты и даже недруги советского народа, потому что все их предсказания и пророчества об экономическом крахе социализма лопнули и пошли прахом, как мыльные пузыри. Люди больше не верят им и не слушают их. Скрыть успехи нашей дорогой Родины уже не могут никакие правительства, никакие мастера лжи и клеветы.

Как же это так получилось, что правда о Советском Союзе ододела клевету? Много есть причин. Люди находят правду в прогрессивной печати, а десятки и даже сотни тысяч посещают СССР в составе туристских групп и всевозможных делегаций. Всем известно, какой была дореволюционная Россия. И всем удивительно становится, как эта страна за такой короткий срок справилась с контрреволюцией, вышибла интервентов, разгромила германский фашизм и восстановила испепеленное, разрушенное хозяйство, а потом подняла его до таких высот. Первый спутник и первый космонавт, первый атомный ледокол и первая атомная электростанция, первый сверхзвуковой пассажирский самолет — об этом разве умолчишь, разве это скроешь? Ведь люди знают. Все это никак не соответствует гнусной клевете продажных писаков капитализма. Правда, есть у нас сброд, фашистскую психику которого не прошибешь самыми очевидными фактами. Достижения нашей Родины бесят, раздражают этих отщепенцев, толкают их на разного рода провокации и террористические акты.

Вот и недавно все нормально мыслящие люди Канады имели великое счастье приветствовать мысленно, в письмах, а то и лично дорогого гостя, посланца нашей Родины Алексея Николаевича Косыгина. Мы с затаенным дыханием смотрели каждую телевизионную передачу о его визите, мы старались не пропустить ни одного кад-

ра. Много хорошего и приятного мы увидели на экране. Но было и такое, за что канадцам было стыдно, о чем говорил даже наш премьер-министр Трюдо. Некоторые наши знакомые удивлялись, но нас это не привело в удивление — мы-то знаем, что устроители отвратительных сцен, которые разыгрались во время поездки по Канаде А. Косыгина, — человеческое отребье, подонки общества, хлам и мусор.

Поверьте, друзья, что канадский народ гостеприимно и с большой любовью встречал главу правительства нашей Родины. Девочки школьного возраста преподносили ему живые цветы, индейцы в городе Эдмонтоне, приветствуя его, надели ему свой праздничный церемониальный головной убор. Много было теплых встреч. Но как-то так получалось, что эти хорошие кадры длились на экране телевизора секунды, а тем подонкам и горлопанам были отведены минуты, их старались держать в центре внимания. Почему же так происходило, в чем причина? В том, что жизнь заставляет капиталистов сближаться с Советской страной и торговать с ней, признавать мирное сосуществование. Одни идут на такое сближение, а другие судорожно цепляются за старое, употребляют приемы холодной войны и в этом своем стремлении остановить неизбежное доходят до неприличия.

Визит А. Косыгина в Канаду явился для нас вторым радостным событием после XXIV съезда партии в уходящем году. Мы от всей души желаем, чтобы переговоры советского и канадского премьер-министров привели к укреплению дружбы и сотрудничества между СССР и Канадой.

Таким был для нас 1971-ый год — безрадостный в личной жизни, хороший для Родины, обнадеживающий для укрепления мира.

В заключение этого письма примите от нас, друзья, сердечные поздравления с Новым годом и пожелания нашей родной Белоруссии, всей Советской стране новых победных успехов в выполнении решений XXIV съезда партии в 1972 году. Мира вам и счастья, сестры и братья!

Крепко любящие Родину
Надежда и Григорий
МАРТЫНЮКИ.
Канада.

ВИЗИТ НАДЕЖДЫ

Каждый очередной номер газеты «Голас Радзімы» жду с нетерпением. Из нее я узнаю об успехах и достижениях советских людей. Новости с Родины доставляют мне большую радость.

С огромным интересом читаю также каждое письмо, каждую статью соотечественников, побывавших в родных краях. Иногда упоминаются и те места, где прошли мои детство и юность. Это радует и печалит одновременно. Как хотелось бы еще раз взглянуть на родные поля и леса, пройти знакомыми стежками-дорожками. Но увы, я могу это сделать только в мечтах.

Однако и в нашей невеселой эмигрантской жизни случаются радостные события. Таким событием был приезд во Францию Генерального секретаря Коммунистической партии СССР Леонида Ильича Брежнева. Представителю дружественного государства были оказаны высокие почести со стороны французского правительства. Что же

касается простого народа, то он с восторгом приветствовал Брежнева, связывая с его приездом надежду на сближение Франции с Советским Союзом, на укрепление дружбы и взаимопонимания между нашими странами, на улучшение торговых отношений, которые принесут взаимную выгоду обеим странам.

Французская печать, радио и телевидение подробно освещали ход переговоров. Я старался не пропустить ни одной телевизионной передачи, с особым вниманием и интересом слушал пророческую речь Леонида Ильича, в которой он горячо благодарил правительство и народ Франции за радушный прием и рассказывал о жизни и делах советского народа. Брежнев подчеркнул, что основная задача нового пятилетнего плана — обеспечение значительного подъема материального и культурного уровня жизни советских людей. Я от всей души желаю советскому народу успешного выполнения намеченных планов.

Иван СИНЯВСКИЙ.
Франция.

Для союць землякоў-беларусаў падзея года стала спатканне з Радзімай. Нават больш — падзея ўсяго жыцця!

Убачыць зямлю, якая ўздавала цябе, трапіць у моцныя абдымкі сваіх братоў і сябр, што таксама прагна чакалі сустрэчы з табой, надыхацца водарам спелых ніў і зялёных гаёў, налюбавацца ўдзельнымі твайму сэрцу краявідамі,

нарэшце, адчуць амаль забыты смак хлебнага квасу, які ніколі не заменяць ні кока-кола, ні джынджэрэл, — ці не аб гэтым марылася ў сне і снілася наяву ўсе доўгія гады, пражытыя на чужой старане!

Але ўсё ж не гэта было галоўнай прычынай далёкага падарожжа, на якое чалавек гадамі збіраў сродкі, адкладаючы па цэнтру, па доллару. Як сёння выглядае

Беларусь — адна з пятнаццаці роўных і свабодных рэспублік Саветаў Саюза! Як жыве яе народ! Ці праўда, што пры Саветскай уладзе змяніўся лёс селяніна, што пра яго здароўе і дабрабыт клапаціцца дзяржава, што яго старасць таксама забяспечвае дзяржава, а

ЗЯМНОЕ прыцяжэнне рабілася ўсё меншым, слабейшым і нарэшце знікла. Пагаслі электрычныя агні, наблізіліся зоркі. Сірыус стаў, як лімон, Арыён — як антонаўскі яблык, Плеяды — нібы жменя рассыпаных мандарынаў. Вялікая Мядзведзіца гушчала на лапах Малую. Мы ляцелі, арыентуючыся на зорку Канопус. Над Рымам размінуліся з чародкай анёлкаў у белых нейлонавых кашулях. На воблаках, як на калдобінах, нас моцна патрасло, і каб адпачыць, мы прыселі на спадарожнік Зямлі, што вынырнуў з-за гарызонта.

— Куды далей? — спытала Тэхніка.

— Туды, дзе Істоты і Цені, — адказаў я. — Глянем, як там і што ў навагоднюю ноч.

— Злазь са спадарожніка. Не збі толькі з арбіты. Ён пойдзе правей, а мы — налева, у Бэлер-Менск.

Мінулі Атлантыку. З ніжніх слаёў атмасферы пацягнула такім смуродам і дымам, што хоць сякеру вешай. Тэхніка заткнула нос і прагунявіла:

— Вялікі цэнтр цывілізацыі блізка.

Паветра ператварылася ў гэтакі густы смог, што мы не ляцелі, а ледзь сунуліся. За Мегаполісам трохі збочылі і сталі. Тэхніка скруціла з электронаў мяккі дыск, на які мы прыселі падчапурыцца пасля дарогі. Потым яна надзела сабе і мне на нос цуда-акуляры і штурхнула дыск, які пакаціўся ў напрамку Бермуцкіх астравоў.

— У акуларах мы станем нябачнымі, — пачуў я Тэхнічны тлумачэнні. — Уключаныя на плюс, яны пакажуць белы свет, на мінус — той свет і яго населеніцтва ў адмоўным, мінусавым патэнцыяле. Белы і той свет можна ўбачыць адначасова пры ўключэнні на нуль, бо Істоты і Цені, узятыя разам, складаюць патэнцыял нулявога значэння.

Ну, думаю, і Тэхніка, ну і штукарка!..

Зрабілі мяккую пасадку. Шчоўкнуў я на мінус. Браткі мае! Як хлынула ў вочы зялёнае святло — той свет, аказваецца, увесь зялёны. Як наляцелі хмары кажаноў! Адагнаў я іх і бачу: шыльда. «Юнайтэд пекла карларэйш энд тартарары компані. Кацельны цэх», — напісана на ёй. Пад шыльдай стаяць, натапырыўшыся, вартавыя — два вялізныя чорныя каты.

Вартавыя абнюхалі нас і прапусцілі. Насустрэч цягнуцца Марка. Пытаем: «Дзе тут беларускія Цені?». «За вуліцай Казла будзе плошча Гамадрылаў, за плошчай Нацыскае балота, а сярод балота маленькі астравок, застаўлены катламі, — адказвае ён. — Гэта і

ёсць Бэлер-Менск са знакам мінус. Там Цені».

Прыходзім. Катлоў на балоце — процьма: вялізныя, маленькія, медныя, чыгунныя, агульнаарыйскія, персанальныя, для фольксдойчаў і г. д. На астраўку гэтка самыя, што і навокал — маркі «Штальвэрке». У кожным кіпіць і булькае асфальт. Адны грэшнікі варацца, другія павылазілі і аздабляюць катлы рыжай поўсцю, нячысцікі чысцяць качэргі і вілы, ла-

— Прыбылі!
— Ці тут Цені?
— Тут!
— Ці ёсць сярод прысутных Бражня з Мюнхена?
— Я заўсёды сярод прысутных.
— Дзе наша Надзея?
— Загінула пад Сталінградом!
— Дзе Перспектыва?
— На могільках.
— Імпрэзу аб'яўляю адчыненай!

ФАНТАСТЫЧНА-РЕАЛІСТЫЧНЫ НАВАГОДНІ РЭПАРТАЖ

кіруюць рогі і капыты, падстыргаюць хвасты — словам, пераднавагодняя падрыхтоўка ў разгары.

Які на белым свеце, тут ёсць такія, што ўзяліся святкаваць раней тэрміну. Франц Кушаль і Вільгельм Кубэ так насёрбаліся сернай кіслатай, што паваліліся і ляжаць ля складу качэргаў. Эйхман запрасіў у госці Азазела, а Астроўскі мітусіцца перад імі і проціцца ў саюзнікі. Хістаючыся, як травінка, валтузіцца з пустымі «міністэрскімі тэкамі» «святой памяці прэзідэнт рады БНР» Мікола Абрамчык. Паглядзеў я і падумаў: «Адно і тое ўсюды — што на гэтым, што на тым свеце».

Раптам — агідны скрыпучы голас:

— Ценям дазваляю злётаць на імпрэзу*. Дазваляю да першых пеўняў. Аюсь!

— На імпрэзу! На імпрэзу! — загаласілі Цені. І ў падзямеллі завыві віхор, падняліся грукат, бразгат, рогат, свіст. Закугакалі пякельныя птушкі — совы, залапаталі крыламі кажаны. Тут Тэхніка мне:

— Пераключайся з мінуса на нуль.

І вось імпрэза. Вялікая зала, зялёнае, як і на тым свеце, святло. Партрэты Долара, Фюрэра, Гаўляйтэра, Булак-Балаховіча, Пілсудскага, Марусі і Пятлюры. Кажаны і совы. Цені. Істоты. Жук — той, што яшчэ і Грышкевіч, — пытае:

— Ці прыбылі міністры з тэкамі і дзеячы без тэкаў?

У прэзідыуме падняўся Юрка з пісанай торбай, у якой, наперакор Сучаснасці, бразгалі чарапкі Вялікага княства Літоўскага.

— Спадары і спадарыні! Слова мае дараднік-кансультант аддзелу нацыянальнасцяў цэнтральнага рэспубліканскага камітэту пры Цэнтральнай рэзідэнцыйнай управе, агент гэтай управы, старшыня рэдакцыйнае калегіі і галоўны рэдактар «Беларуса», мюнхенскі каментатар, былы обер-бургамістр Барысава, доктар-зубадзёр Станіслаў Станкевіч!

І тут нехта замагільным голасам заскавытаў:

— Куды дзеў залатыя пярсценкі, каронкі і зубы? Падзяліся-я-я! Адада-а-а!

На тое месца, дзе енчыў голас, бразнулася некалькі металічных долараў, і ён сціх. Пазеланелы ад хвалявання Станкевіч авалодаў сабой і пачаў:

— У нашае нутрана-арганізацыйнае і вонкава-рэпрэзентацыйнае дзейнасці мы дасягнулі такіх поспехаў, якіх ні той, ні гэты свет яшчэ не бачыў. У выдасецтве Дойчэ графаман Гельдшафт мы выдалі кружэлку* з песняй Конюха. Гэта ёсць наш найцяжэйшы ўдар па бязбожнаму камунізму!

— Спадар Попка, з гледаішча на заходне-ўсходні ідэялагічны канфлікт, зрабіў воістрае папярэджанне камуністычнае Расеі — ён пад кіраўніцтвам палкоўніка Касмовіча выдаў карту Беларусі на добрай паперы памерам 21 на 30 цэнтываў метраў. На Попкавай карце Бе-

ларусь заняла прасцяг «ад можа да можа».

Усім падабаліся гэтыя словы. Усе заварушыліся.

— На інаўгурацыі* тыдня паняволеных народаў у Лёс-Анджэлесе грала паліцыяна аркестра і пад яе музыку танчыў і наш прадстаўнік!

— Мы выдавалі камунікаты і дэкларацыі, гулялі ў лятэрэю, праводзілі імпрэзы... Мы, нарэшце, прасачыліся за зялёную куртыну...

Усе аж заенчылі ад радасці: —... за куртыну, карыстаючыся падсавецкім гумарыстычным часопісам «Вожык». Ён змясціў на нас карыкатуру. А тыраж «Вожыка» — 193 тысячы экзэмпляраў. Гэтакім чынам на паняволеную Беларусь уварваліся праз балонкі часопісу 193 тысячы вызвольных змагароў!

Усім аж дух заняло. Гэтка перамогі! Гэтакія шкоды Маскве! Уладыка Мікалай выцер слязу і запеў:

— Многа-а-я лета!
Але ўладыку некультурна перабіў Сіняк-Хмара, які ўзяўся нямаведама адкуль:

— Сціхні, бо бараду папсую! Я харашай умею!

І спрытна так, па-дзявоцку тоненька заспяваў:

Сам п'ю, сам гуляю,
Сам друкую, сам чытаю,
Сам брашу і сам пішу —
Перад Сэмам не грашу.

— Во як хораша! А вы ўсе — янычары і падлюкі. Толькі я змагар! І Зіна Хмаранка. Зіна! Сінячыка! Навек непадлеглая газэта? Во яна, во... і ўсюды на балонках — ты.., ды я, ды мы з табой.

Імпрэза збунтавалася. Кажаны ляталі за Хмараў, Жук лятаў за кажанамі, уладыка хаваў ад Сіняка бараду, а Юрка з пісанай торбай бразгаў чарапкамі і галёкаў:

— Хай жыве Вялікае княства Літоўскае!

Тут якраз запеў певень і пачуўся той самы агідны голас:

— Аюсь!

У імгненне зніклі ўсе. Толькі на падлозе засталіся чорныя — ад асфальту і чырвоныя — ад крыві сляды, а на сценах і столі — ліпучая зялёная твань. Верабей, які, не падумаўшы, порстка ўляцеў у залу, кульніўся праз галаву і здох. Тэхніка падхапіла мяне, падняла ў марознае неба. І замільгалі зоркі, касмічныя аб'екты, белыя кашулі і ружовыя пяты анёлаў. Услед за анёламі на міні-верталёце імчаўся таўсташчокі карапуз — Новы год, разам з якім я і прызямліўся каля дома.

Уладзімір БЯГУН.

* Імпрэза (з польскага) — так спадары называюць свае зборышчы; кружэлка — плацінка; інаўгурацыя — урачыстае адкрыццё.

ГЛАЗАМИ ЗАРУБЕЖНОЙ ПРЕССЫ

РЕАЛЬНЫЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ

«КОРЬЕРЕ ДЕЛЛА СЕРА», МИЛАН.

Л. Брежнев, выступая с трибуны съезда Польской объединенной рабочей партии, обратился к Европе с самыми реальными предложениями мира, которые когда-либо приносили руководители Советского Союза с 1945 года по настоящее время. Европейская тактика Брежнева развертывается довольно последовательно после его недавних визитов в Югославию и во Францию. Советский Союз предлагает разрядку напряженности.

Генеральный секретарь ЦК КПСС в своем выступлении нарисовал оптимистическую картину и предложил Совету НАТО начать диалог по вопросу о возможных переговорах, которые должны привести к сбалансированному сокращению вооруженных сил. Это было одним из основных моментов его выступления.

Весьма авторитетно Брежнев подтвердил то, что уже предложили участники недавнего совещания министров иностранных дел стран Варшавского Договора. Москва хочет приблизить срок проведения общеевропейского совещания по вопросам безопасности, которое в данный момент является одной из главных целей, стоящих перед ее дипломатией.

Брежнев выразил пожелание, чтобы столкновение между Индией и Пакистаном удалось урегулировать политическим путем и без вмешательства внешних сил.

Л. Брежнев добивается мира в Европе. Западно-европейские страны должны взвесить его предложения и дать ответ.

дзецям мужыка стала даступным святло навукі!

Нашы суайчыннікі самі мелі магчымасць пераканацца, што ўсё гэта праўда. Землякі бачылі новыя праспекты Мінска і новыя вёскі, заводы, якіх не было даўней на Беларусі, і шпаніцу ў пояс, што расце на былых багнах. Іх прывяло ў захопленне новае жыццё ў некалі забытым богам і людзьмі краі. Яны былі крануты сардэчнай шчырасцю сваіх землякоў на Бацькаўшчыне, дзі-

віліся іх культуры і дастатку.

Многа было гасцей сёлета ў нашай краіне. Прыязджалі турысцкія групы з Канады і ЗША. Завіталі ў свае вёскі паасобныя падарожнікі з Аргенціны і Аўстраліі, былі госці з многіх заходне-еўрапейскіх краін. Тут, на беларускай зямлі, яны перажылі радасць і гонар за свой народ і яго велізарны дасягненні, сацыяльныя пераўтварэнні, боль і горьч страт, якія панесла Савецкая

Беларусь у цяжкае ваеннае ліхалецце.

Але кожны павёз з сабой пачуццё задавальнення — добра жывуць беларусы на Бацькаўшчыне.

Землякі сталага ўзросту глядзелі на ўсё роднае, знаёмае ім з маленства, і параўноўвалі. Іх параўнанні былі ў карысць сацыялізма. Дзеці нашых суайчыннікаў, якія ўбачылі зямлю сваіх бацькоў упершыню, таксама былі шчаслівыя, што цэлы месяц пражылі ў Крыжоўцы. З сабою яны павезлі цэплыню дружбы з савецкімі піянерамі, якая доўга будзе саграваць іх сэрцы ўдалечыні ад Савецкай краіны і будзіць радасныя ўспаміны.

КНИЖНАЯ ПАЛІЦА ГОДА

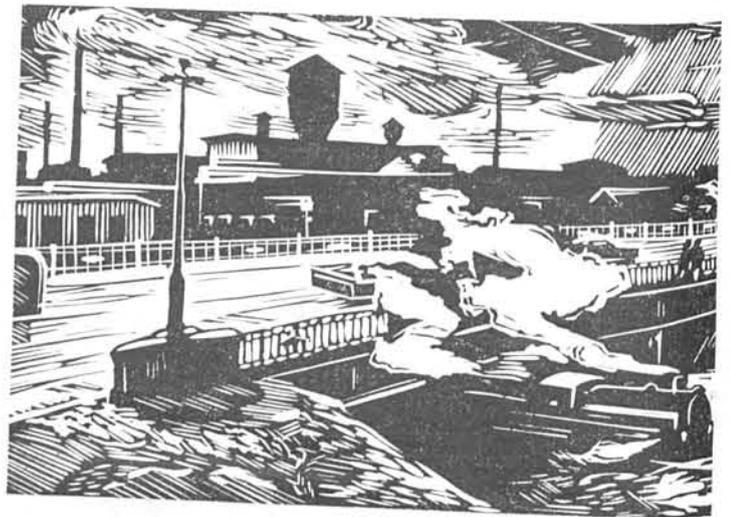
«Беларускія кнігі шчыльна вяжучь мяне з маім дарагім і любімым народам, бясконца прыгожай Беларуссю. Гартаю старонкі, гляджу і не магу наглядзецца—вось яна, беларуская кніга. Магутнай прозай і характэрным беларускай паззіі можна ганарыцца», — гэтыя ўзнёслыя радкі наш суайчыннік Іван Тарасевіч са Злучаных Штатаў Амерыкі напісаў пад уражаннем працытаных кніг — аповесцей Васіля Быкава, апавяданняў Міколы Лупсякова і вершаў Ніла Гілевіча.

Землякі, што жывуць далёка ад Бацькаўшчыны, называюць родную літаратуру «хлеб душы». Кніга з Беларусі—свята ў доме многіх эмігрантаў, бо яна нясе весткі з Радзімы, абуджае ўспаміны. «Нядаўна давялося прачытаць кнігу Івана Крыскаўца «Сустрэчы ў Цераболі» і разам з героямі зноў перажыць гады ваеннага ліхалецця, у думках прайсці па тых сцэжках, якімі хадзілі беларускія партызаны»,—піша з Бельгіі Марыя Гарох. Жанчына па ведамляе, што з 1941 па 1943 год яна жыла ў

Клічаўскім раёне, дзе разгортваецца дзеянне дакументальнай аповесці, сама чытала партызанскія лістоўкі. Яна канчае сваё пісьмо словамі: «Шмат думак і ўспамінаў абудзіла ў маёй душы кніга І. Крыскаўца. Вялікае дзякуе Івану Паўлавічу за добры твор».

За асалоду, якую прынёс раман Івана Шамякіна «Сэрца на далоні», дзякуе праз газету яго аўтару Мікалай Папандопула з Бельгіі. З Бразіліі ад Івана Андрэйчука ляцяць словы захаплення раманам Міхася Машары «Крэсы змагаюцца». Іх падхоплівае жыхар Англіі беларус Міхаіл Болтус, якога ўразіла другая частка твора «Сонца за кратамі». Рыгору Мякохаву [ЗША] вельмі спадабалася кніжка «Слуцк» з серыі «Гарады Беларусі», а Лідзія Вайма-Заяц [Галандыя] з цікавасцю прачытала «Партызанскую хроніку» С. Ваўпшасва.

Усе кнігі, аб якіх пішуць нашы суайчыннікі, выпушчаны буйнейшым выдавецтвам рэспублікі «Беларусь». Аб яго рабоце ў 1971 годзе расказвае чытачам «Голасу Радзімы» дырэктар выдавецтва Захар МАТУЗАУ.

«Мінск. Заводскі раён».

Лінагравюра М. МОЎЧАНА.

УБАЧЫЦЬ ПРЫГАЖОСЦЬ

Калі паставіць на паліцы ўсе выданні, выпушчаныя «Беларуссю» сёлета, атрымаецца ладная бібліятэка — звыш 300 назваў грамадска-палітычнай, навукова-папулярнай, даведачнай, медыцынскай, музычнай і, зразумела, мастацкай літаратуры, якая складае значную частку выдавецкай прадукцыі.

Серыі «Беларускі раман», «Бібліятэка беларускай прозы» і «Бібліятэка беларускай паззіі» карыстаюцца вялікай папулярнасцю ў чытачоў. У 1971 годзе ў гэтых серыях выйшлі раманы П. Броўкі «Калі злітаюцца рэкі», вершы Я. Коласа, байкі К. Крапівы, апавяданні і аповесці І. Шамякіна, Б. Сачанкі, А. Асіпенкі. Падпісчыкі атрымалі апошнія тамы збораў твораў П. Панчанкі, П. Пестрака, П. Глебкі, М. Калачынскага, IV і V тамы шасцітомнага збору твораў І. Мележа.

У «Беларусі» выдалі свае новыя творы празаікі І. Гурскі («Чужы хлеб»), Ул. Карпаў («Сотая маладосць»), І. Навуменка («Тая самая зямля»), Р. Няхай («Туман над стэпам»), А. Кудравец («Радуніца»), А. Савіцкі («След пракладае першы»), Ул. Мыслівец («Гарачая сталь»). Аматыры паззіі папоўнілі свае бібліятэчкі паэтычнымі зборнікамі Е. Лось, А. Грачанікава, М. Яцука, Ул. Нядзведскага, Ул. Паўлава,

Э. Агняцвет, М. Чарняўскага, Р. Тармолы.

Чым далей адыходзяць суровыя дні 1941—1945 гадоў, тым велічней і гераічнай паўстаюць перад намі подзвігі воінаў і партызанаў, якія прынеслі вызваленне на беларускую зямлю. Гэтым незабытым подзвігам прысвечаны ўспаміны і дакументальныя аповесці, што выйшлі ў рэдакцыі мемуарнай і ваенна-патрыятычнай літаратуры: «Сустрэчы ў Цераболі» І. Крыскаўца, «Партызанская хроніка» С. Ваўпшасва, «Зарава над Сожам» Г. Храмовіча, «Спытайце ў бяроз...» В. Хазанскага, а таксама ўспаміны нямецкага антыфашыста Гуга Барса, які ўдзельнічаў у баявых аперацыях партызан на Міншчыне, — «Мы сталі камуністамі».

У 1971 годзе беларускі чытач атрымаў на роднай мове вершы А. Нярасава, Ш. Пецэфі, творы Ф. Дастаеўскага, Марка Твена, Лесі Украінкі, А. Талстога, М. Астроўскага, Ч. Айтматова, М. Нагнібяды, новыя раманы мангольскага празаіка Л. Тудэва і малдаўскай пісьменніцы А. Лупан.

Шмат цікавых, багата ілюстраваных кніг выпусціла «Беларусь» для дзяцей. Аповесці Я. Маўра і М. Лынькова здымаліся ўжо не раз, але лёс герояў «Палескіх рабінзонаў», «ТВТ», «Міколка-паравоза» няўменна хвалюе кожнае новае

пакаленне маленькіх чытачоў. Сёлета гэтыя аповесці зноў з'явіліся ў кнігарнях. Адбылася новая сустрэча з героямі папулярнай аповесці І. Сяркова «Мы з Санькам у тыле ворага» — выйшаў яе працяг «Мы — хлопцы жывучыя». Дакументальныя кнігі Г. Бураўкіна «Тры старонкі з легенды» і В. Шымукі «Коля Гойшык» раскажуць піянерам пра подзвігі іх ровеснікаў у гады Вялікай Айчыннай вайны. Вершы для дзяцей напісалі Д. Бічэль-Загнетава, Р. Барадудлін, Н. Гілевіч, Д. Слаўковіч. Я. Брыль пераклаў з польскай мовы аповесць Аліны і Чэслава Цэнткевічаў «Тумба з мыса Добрай Надзеі» — пра прыгоды паўднёва-афрыканскага хлопчыка, які трапіў на нарвежскі карабель.

Некалькі слоў пра планы выдавецтва на будучы год. Яны вялікія і разнастайныя. Пачнецца выданне 15-томнага збору твораў Я. Коласа, 8-томнага — К. Чорнага, выйдучь новыя раманы і аповесці В. Адамчыка, В. Быкава, Ул. Караткевіча, А. Міронава, І. Пташніківа, І. Чыгрынава, паэтычныя творы М. Арокі, Р. Барадудліна, П. Броўкі, В. Віткі, Л. Дайнекі, М. Дуксы, А. Куляшова, С. Панізініка, А. Пысіна, Д. Сімановіча, Ст. Шушкевіча. Вялікая частка выданняў «Беларусі» прысвячаецца 50-гадоваму юбілею СССР.

ло творчых удач. Некалькі выступленняў у часопісах і газетах, некалькі перакладаў — у прыватнасці, на польскую мову ў анталогіі беларускай паззіі, што выйшла ў Лодзі, і на рускую мову ў жаночым калектыўным зборніку «Песня, мечта и любовь».

Усе спадзяванні на наступны год. У план выдавецтва «Беларусь» уключан мой зборнік вершаў «Доля». Працавала над ім, скарачала радкі. Зараз мне здаецца, што ад поспеху гэтай кнігі будзе залежаць настрой будучага года.

Акрамя ўсяго, напісала некалькі тэкстаў да песень.

Данута БІЧЭЛЬ-ЗАГНЕТАВА, паэтэса.

г. Гродна.

ходзілася сустрэкацца, прымаі прыгоды з гэтай кніжкі ажыццелена.

У вытворчасці знаходзіцца «Рыжая паланка», пазьма пра сяброўства дзеда, унука і цялушкі. Абедзве кніжкі напісаны не ў гэтым годзе, а крыху раней. Сёлета я са сваімі памочнікамі прывядула прыгодніцкія казкі. Адна з іх надрукавана ў часопісе «Вясёлка» пад загалоўкам «Вандройка». Пра кіта, што заплыў у Нёман. Гэтая казка і яшчэ дзве — пра мудрага, дасціпага дракончыка з Налібоцкай пушчы і дзівака-вандройніка — складуць змест дзіцячай кніжкі «Дагані на драўляным кані», што будзе гатова ў 1973 годзе.

Калі ж гаварыць пра паззію «дарослую», дык тут менш бы-

Майстэрня Міхаіла Моўчана ў вялікім доме па Ленінскім праспекце на шостым паверсе. Тут ціха — гарадскі шум далятае прыглушаны, многа святла нават у такі пахмурны дзень, як гэты. На зыходзе снежань, але за акном ідзе дождж, змываючы з дахаў і тратураў рэшткі нядаўна выпаўшага снегу. Патрэбна пэўная доля фантазіі, каб адчуць набліжэнне Новага года. Аднак мой візіт да мастака звязаны менавіта з гэтым урачыстым зімовым святам. Яшчэ напярэдадні я пазваніла ў Мінскі педагагічны інстытут на кафедру малюнка, дзе працуе Міхаіл Аляксеевіч, і дамовілася з ім аб сустрэчы.

Некалькі кароткіх традыцыйных пытанняў: «Што для вас было самым значным у мінулым годзе? Якія планы і спадзяванні на будучы?» Такія ж лаканічныя, можна сказаць, традыцыйныя адказы: «Быў удзельнікам рэспубліканскай мастацкай выстаўкі, якая экспанавалася ў Мінску, у Дзяржаўным музеі. Дачка пайшла ў школу ў першы клас — не менш значная і радасная падзея».

Наша размова працягваецца некалькі хвілін, але за гэты час у кофеварцы пад парай паспявае забулькаць кава, і гаспадар разлівае яе па кубачках. Кава выдатная. Міхаіл Аляксеевіч, напэўна, ведае гэта і з задавальненнем частуе гасцей.

Потым ён дастае з шафы, расстаўляе і раскадвае свае работы. Некалькі пяшчотных жаночых партрэтаў, выкананых пастэллю, серыя лінагравюр, зробленых на Мінскім трактарным заводзе, партрэт Карла Маркса, лінагравюра з серыі «На вярце міру», якая экспанавалася на выстаўцы ў Маскве.

— Міхаіл Аляксеевіч, калі, на вашу думку, вы нарадзіліся як мастак?

— На гэта пытанне мне, бадай, цяпер так жа цяжка адказаць, як калісьці цяжка было стаць мастаком. Я ніколі не расставалася з алоўкам. Патрэбнасць маляваць у мяне была змалку. У Аргенціне (туды я прыехаў з бацькамі з былой буржуазнай

Польшчы) я таксама маляваў і нават нядрэнна зарабляў, але гэта было не мастацтва, а рамесніцтва.

— Мая вучоба пачалася ў 1956 годзе, у Беларусі. Я вярнуўся сюды ў ліку першых рэмігрантаў. Было гэта ў ліпені. Набор у Мінскі тэатральна-мастацкі інстытут ужо скончыўся, але мне дазволілі здаваць экзамены, і я стаў студэнтам.

— Мая дыпломная работа называлася «У пошуках лепшага жыцця». Складалася яна з чатырох графічных лістоў: «Эмігранты», «Работы», «Забастоўка», «Разгон дэманстрацыі».

Мне ўжо не трэба было задаваць пытанні. Міхаіл Аляксеевіч расказваў ахвотна, успамінаючы, мусіць, не раз перадуманае і перажытае.

— Я, калі быць справядлівым, не павінен скардзіцца на сваё аргенцінскае жыццё. Меў работу ў грошы, разам са мной былі родныя, але ў мяне не было Радзімы. Без яе цяжка лобому чалавеку, а мастаку амаль немагчыма. Для творчасці патрэбна родная глеба, роднае паветра, роднае неба. Я высока цаню геніяльнага Сервантэса, але мне больш зразумелыя і блізкія Пушкін і Янка Купала, захапляюся яркай экзатычнай прыродай Аргенціны, але душой адпачываю ў невялікай вёсачцы Купіск на беразе Нёмана. Мне знаёмы многія навагоднія плыні ў мастацтве, але ўзорам для сябе я лічу Рэпіна і Сурыкава, Крамскога і Паленана. Мяне вэбці чалавечая прыгажосць, і я хачу, каб яе убачылі і іншыя.

— Думаю, што маёй чарговай вялікай работай з'явіцца карціна пра мастацкую гімнастыку. У мяне для яе ёсць ужо і назва: «Грацыі Беларусі». Мадэлямі для яе будуць нашы праслаўленыя гімнасткі Ларыса Петрык, Тамара Лазаковіч. Але гэта карціна не толькі пра іх, а наогул пра прыгажосць чалавечую і жаночую. Вось вам і адказ на ваша другое пытанне аб маіх творчых планах на будучае.

Дзіана ЧАРКАСАВА.

ГЕРОІ І ЧЫТАЧЫ—ДЗЕЦІ

У гэтым годзе выдавецтва «Беларусь» выдала маю дзіцячую кніжку «Дзічка». Не мне выводзіць, ці гэта творчая удача. «Дзічку» я напісала пра сваіх дзяцей, пра лета, праведзенае з дачкой Вікай і сынам Валерыкам у вёсцы, у бабулі і дядзюлі. Нічога прыводзіць не прыйшлося, усё запісана з жыцця. Самі героі гэтай кніжкі задаволены. Вучні чацвёртых — сёмых класаў, з якімі мне пры-

Навіны «Беларусьфільма»

Большая частка карцін 1971 года студыі «Беларусьфільм» створана маладымі рэжысёрамі. Фільм «Магіла льва» — рэжысёрскі дэбют В. Рубінчыка. Сцэнарый па матывах пазэмы Я. Купалы напісаў Ю. Ла-

кербая. У карціне ўзнаўляецца старадаўняе народнае паданне пра магутнага асілка, змагага за справядлівасць.

Малады рэжысёр Ю. Дуброўін паставіў па сцэнарыі Т. Няпомняшчага карціну «Міравы

Студыя «Беларусьфільм» зняла карціну «Рудабельская рэспубліка». Кінастужка раскажа аб сапраўдных падзеях, якія адбываліся ў першыя гады Савецкай улады ў вёсцы Рудабелка цяперашняга Акцябрскага раёна. НА ЗДЫМКУ: у ролі Драпезы—заслужаны артыст БССР Павел КАРМУНІН (злева), дзеда Трошкі—заслужаны артыст РСФСР Леанід КМІТ.

хлапец», у якой расказваецца пра стваральніку магутных МАЗаў, пра саборніцтва нашых аўтамабіляў з машынамі іншых марак у адной з усходніх краін.

Беларускае кінамастацтва мае значныя поспехі ў адлюстраванні на экране тэмы Вялікай Айчыннай вайны. Нярэдка кінематаграфісты ў аснову сюжэта твора клалі рэальныя факты і падзеі («Канстанцін Заслонаў», «Гадзіннік спыніўся апоўначы», «Пісьмы да жывых»). Гэтыя традыцыі працягнуты і ў новым фільме «Бацька», які расказвае аб слаўным герою-партызану Мінаю Шмырову, бацьку Мінаю. Сцэнарый фільма напісаў

ПЕРШАЯ НАЦЫЯНАЛЬНАЯ

Напярэдадні новага 1972 года нам, стваральнікам першай Беларускай Савецкай Энцыклапедыі, вельмі прыемна падзяліцца з землякамі навіной пра тое, што ў гэтым годзе з друку выйшаў трэці, а хутка з'явіцца і чацвёрты том БелСЭ. Нас радуе, што многія нашы суайчыннікі, якія не забылі родны край, не забылі мову, культуру і гісторыю свайго народа, праяўляюць вялікую цікавасць да зместу першай нацыянальнай энцыклапедыі. Прыемна нам і ад таго, што праца наша разышлася па ўсім свеце і атрымала станоўчы водгук многіх соцень чытачоў БелСЭ. Не так даўно мы дачыталіся, што першы і другі томы БелСЭ сталі на кніжную паліцу бібліятэкі Арганізацыі Аб'яднаных Нацый. Сёння мы паведамляем усім нашым падпісчыкам за мяжой, што ў самы бліжэйшы час яны атрымаюць трэцюю і чацвёртую кніжкі дванаццацітомнай Беларускай Энцыклапедыі.

Зробім невялікі агляд трэцяга тома, які паступіў у продаж. Пачынаецца трэці том словам «Веды», заканчваецца словам «Графік». У ім змешчана 2784 артыкулы, больш за 800 ілюстрацый, 46 карт, 26 каларовых і чорна-белых уклеек. Сярод артыкулаў вылучаюцца сваёй грунтоўнасцю: Вялікая Айчынная вайна Савецкага Саюза 1941—1945, Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя 1917, Вялікае княства Літоўскае, Грамадзянская вайна і замежная ваенная інтэрвенцыя ў

СССР 1918—1920, Вызваленчая барацьба украінскага і беларускага народаў (1648—54).

Нямала патрэбных і цікавых звестак знойдуць чытачы пра Віцебскую і Гомельскую вобласці, іх абласныя цэнтры. У гэтых раздзелах можна будзе пазнаёміцца з гістарычным мінулым і сучасным станам гаспадаркі, культуры і аховы здароўя Віцебшчыны і Гомельшчыны.

Частка матэрыялаў прысвечана культуры Наддзвінскага краю. Мала хто ведае, што ў Віцебску ў 1845—46 гг. працавала трупа, створаная французскім балетмайстрам М. Піёнам (адсюль назва—Віцебскі балет Піёна).

У трэцім томе змешчаны артыкулы пра пісьменнікаў Васіля Вітку, Анатоля Вольнага, Віталія і Артура Вольскіх, Анатоля Вялюгіна, Анатоля Вярцінскага, Платона Галавача, Цішку Гартнага, Сцяпана Гаўрусёва, Аркадзя Гейна, Ніла Гілевіча, Пятра Глебку, Сяргея Грахоўскага, Анатоля Грачанікава, пра беларускага пісьменніка-дэмакрата Вяртыгу-Дарэўскага і іншых. Патрэбныя, на нашу думку, і артыкулы пра пісьменнікаў братніх народаў, творы якіх перакладаліся на беларускую мову ці яны самі перакладалі кнігі беларускіх літаратараў на рускую і іншыя мовы. Гэта артыкулы пра украінскіх пісьменнікаў Астапа Вішня і Алеся Ганчара, пра паэтаў Сяргея Гардзееўскага і Людаса Гіру—вядомых перакладчыкаў твораў Янкі Купалы.

Цікава будзе прачытаць у трэцім томе БелСЭ тое, што датычыцца украінскага даследчыка беларускай казкі Рамана Волкава, драматурга, акцёра і рэжысёра Уладзіслава Галубка і яго сына Эдуарда Галубка—фалькларыста і літаратуразнаўцы, беларускага казачніка Піліпа Гаспадарова.

Уяўляе цікавасць артыкул «Газета», у якім раскрываецца ўся гісторыя перыядычнага друку на Беларусі з даўніх часоў і да нашых дзён. У трэцім томе чытач таксама знойдзе артыкулы пра газеты і часопісы, што выдаюцца сёння: «Вясёлка», «Вожык», «Вячэрні Мінск», «Віцебскі рабочы», «Гомельская праўда», «Голас Радзімы». Значнае месца ў трэцім томе аддадзена майстрам беларускага мастацтва: архітэктару Аляксандру Воінаву, дзеясловам сцэны Вользе Галіне, Мікалаю Ворвулеву, Глебу Глебаву, Генадзю Гарбуку, Лідзіі Галушкінай, мастакам Валянціну Волкаву, Паўлу Гаўрыленку, Віктару Грамыку, кінарэжысёру Льву Голубу і кінааператару Іосіфу Вейняровічу і інш.

Тыя, хто цікавіцца беларускім народным мастацтвам, таксама знойдуць у томе нямала карысных для сябе артыкулаў. Падаецца, напрыклад, апісанне народных танцаў, вясельных, веснавых і восеньскіх песень. Асобны артыкул «Вяселле» знаёміць з гэтым вясёлным, жыццярэдасным і маляўнічым абрадам, які захаваўся да нашых дзён.

Мне здаецца цікавым і грунтоўным артыкул пра адзін з відаў дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва на Беларусі—«Вышыўка». Гэты від мастацтва ў нас вядомы з даўніх часоў. Майстрыхі ўпрыгожвалі вышыўкай поцілкі, настольнікі, ручнікі, паясы, фартухі, кажухі, гарсэты. На Беларусі існуе каля ста відаў і спосабаў вышыўкі.

Цікавы трэці том і бібліяграфічнымі матэрыяламі пра маршала авіяцыі К. Вяршыніна, кавалера трох ордэнаў Славы Вятошкіна, які сёння працуе на Гомельскай фабрыцы «Палесдрук», пра героя грамадзянскай вайны Гая, пра сям'ю падпольшчыкаў Герасіменкаў.

Змястоўнай атрымалася і

чацвёртая кніжка БелСЭ, аб якой мы раскажам чытачам «Голасу Радзімы» ў бліжэйшы час. Зараз наш калектыў працуе над рукапісам сёмага тома. Пяты том выйдзе з друку ў чэрвені, шосты ў кастрычніку 1972 года, а апошні дванаццаты том у маі 1975 года. Асноўны тыраж БелСЭ размешчаны сярод падпісчыкаў. Але ўлічваючы пажаданні многіх як свая іх грамадзян, так і грамадзян замежных краін набыць Беларускай Энцыклапедыю, мы пакуль што не закрываем падпіску на БелСЭ.

Беларускія энцыклапедысты шлюць сваім замежным чытачам шчырае навагодняе прывітанне і добрыя пажаданні.

Алесь ПЕТРАШКЕВІЧ,
кандыдат гістарычных навук,
адказны сакратар рэдкалегіі БелСЭ.

Брэсцкі драматычны тэатр імя Ленінскага камсамола Беларусі нядаўна паставіў спектакль па п'есе Андрэя Макаёнка «Трыбунал» (рэжысёр Г. Баравік). НА ЗДЫМКУ: сцэна са спектакля. У ролях: Цярэшка—артыст К. ПЕРАПЯЛІЦА, яго жонка Паліна—заслужаная артыстка БССР А. КАЧАТКОВА.

Фота В. ГЕРМАНА.

ПЕСНІ І СУСТРЭЧЫ

Можна без перабольшання сказаць, што песні беларускага кампазітара Ігара Лучанка спявае ўся краіна. Сёлета яны гучалі ў Чылі, на Кубе, у Германскай Дэмакратычнай Рэспубліцы. Ноты некаторых песень І. Лучанка друкаваліся на старонках «Голасу Радзімы».

1971 год пачаўся для мяне паездкай на міжнародны фестываль песні ў чылійскі горад Вілья дэль Мар, дзе ў выкананні заслужанага артыста БССР Віктара Вульчыча прагучала мая новая песня «Верасы» на словы І. Скурко. Чылійская моладзь, як дарэчы, і кубінская (на Кубе я пабываў у кастрычніку ў складзе дэлегацыі ЦК

ВЛКСМ), вельмі любіць савецкія песні. Было яшчэ адно зарубешнае падарожжа—у ГДР. Гэтыя паездкі пакінулі многа ўражанняў. Незабыўныя ўспаміны ад сустрэч з Паблам Нерудай і Фідэлем Кастра.

Шмат творчых сустрэч адбылося ў рэспубліцы—у маіх родных Пухавічах, у Оршы на семінары творчай моладзі, у Брэсце, дзе на канцэрце ў гонар адкрыцця Брэсцкага мемарыяла выконвалася мая новая песня «Каб маленні маглі гаварыць...» на словы Р.Раждзественскага.

Некалькі песень, у тым ліку напісаная сёлета «Старая будэнаўка» (словы Б. Бруснікова) прагучала на

III Усесаюзным фестывалі камсамольскай песні ў Краснадоне і Варашылаўградзе; на IV з'ездзе кампазітараў БССР была выканана мая фартэп'янная саната.

Песні «Падары мне шчасце» (словы А. Русака), «Ад прывалу да прывалу» (словы Л. Ашаніна), «Мчы з вамі, героі В'етнама» (словы А. Годова), музыка да кінафільма «Рудабельская рэспубліка»—усё гэта напісана на працягу года. Зараз працую над дзіцячай операй «Зоры над соснамі» па лібрэта Э. Агняцвеч, цыклам песень аб нашым сучасніку.

Ігар ЛУЧАНОК,
намеснік старшыні
Саюза кампазітараў
БССР.

Багаты рэпертуар у Рэчыцкага народнага ансамбля танца Гомельскага вытворчага дрэваапрацоўчага аб'яднання. Канцэрты самадзейнасці калектыву заўсёды праходзяць з нязменным поспехам і ў Рэчыцы, і ў абласным цэнтры. НА ЗДЫМКУ: адно з выступленняў ансамбля.

Фота Ч. МЕЗІНА.

сын легендарнага партызана В. Шмыроў. Рэжысёр карціны—Б. Сцяпанюк, пастаноўшчык фільмаў «Альпійская балада», «Я, Францыск Скарына».

На аснове рэальных падзей пастаўлены і фільм «Рудабельская рэспубліка», які зняў па сцэнарыі М. Фігуроўскага малады рэжысёр М. Калінін.

Застаўся верным сваёй любові да дзіцячай тэматыкі старэйшы беларускі кінарэжысёр Л. Голуб, які паставіў па сцэнарыі К. Губарэвіча фільм «Паланез Агінскага». Звычайна героі яго твораў—дзеці дашкольнага і малодшага школьнага ўзросту, якія трапляюць у нязвыклыя сітуацыі, востра канфліктныя аб-

ставіны. Герой яго новага фільма—маленчык скрыпач, які ў гады гітлераўскай акупацыі дапамагае партызанам.

У час Вялікай Айчыннай вайны адбываецца дзеянне і ў фільме «Ян Налепка» (сцэнарысты А. Дзялендзік і Крко, рэжысёр А. Карпаў), здымкі якога ідуць зараз. Над фільмам працуюць чэшскія і беларускія кінематаграфісты, узаўяўляючы на экране падзеі сумеснага змагання чэхаславацкіх і беларускіх партызан супраць фашызму. Фільмам «Ян Налепка» працягваюцца традыцыі кінематаграфічнага супрацоўніцтва з Чэхаславакіяй, пачатыя стужкай «Пущык едзе ў Прагу».

Праблемам маралі, выхавання душэўна чулага, духоўна багатага маладога чалавека прысвечаны фільмы, работа над якімі ідзе зараз,—«Зіма-родак» (сцэнарыст Ю. Якаўлеў, рэжысёр Ул. Нікіфараў) і «Залаты ганак» (сцэнарыст С. Паллякоў, рэжысёр М. Шышоў). У востра сюжэтнай манеры працуе А. Спешнеў (сцэнарыст і рэжысёр фільма «Хроніка ночы»), якога прывабліваюць звычайна тэмы з рэзка акрэсленай палітычнай накіраванасцю, глыбокім грамадскім гучаннем.

Вольга НЯЧАЙ,
кандыдат мастацтвазнаўства.

НЕСПАКОЙ, ТВОРЧЫЯ ПОШУКІ

Беларускі акадэмічны тэатр імя Я. Купалы ў гэтым годзе ўступіў у свой 52-гі сезон. Узрост салідны, жыццё пражыта вялікае, складанае, але тэатр адчувае сябе маладым. У сезоне 1970—71 года ў рэпертуары з'явіліся новыя спектаклі па п'есах беларускіх драматургаў.

Упершыню ў тэатр прыйшоў Мікалай Матукоўскі. Яго п'еса «Амністыя» ідзе больш года, а білеты на спектакль дастаць немагчыма. А потым—«Начное дзяжурства» Анатоля Дзялендзіка—другая п'еса маладога беларускага драматурга, якую ставяць купалаўцы.

Наступная прэм'ера—«Зацюканы апостал» Андрэя Макаёнка, аўтара, якога любіць наш калектыў і ўсе п'есы якога ідуць на сцэне тэатра імя Купалы, «Апостал» выклікае ў глядача і гарачую зацікаўленасць і палемічнасць успрымання.

У сакавіку ўся грамадская рэспубліка адзначала 75-годдзе вядомага драматурга і сатырыка Кандрата Крапівы, і купалаўцы аднавілі свой спектакль «Хто смяецца апошнім». Вобразы Тулягі, Гарлахвацкага, Зялікіна, цёці Каці і іншыя стварылі незабыўныя майстры сцэны, і глядачу было вельмі цікава ўбачыць зноў выдатную камедыю, дзе амаль усе выканаўцы новыя. Пасля гэтага спектакля тэатр звярнуўся да рускай і савецкай класікі—«Без віны вінаватыя» А. Астроўскага, «Залатая карэта» Л. Ляонава, Першая прэм'ера сёлетняга сезона—«Без віны вінаватыя»—цёпла прынята глядачом, другая—«Залатая карэта»—толькі пачынае свой шлях. Прэм'ера адбылася ў самым канцы года. Складанасць ляонаўскай драматургіі, глыбіня вобразаў—цудоўная школа для артыстаў.

У самым канцы года нашым маленькім глядачам тэатр падарыў казку «Беласнежка і сем гномаў», спектакль музычны, лёгкі, заняты ў ім у асцоўным моладзь.

Ну, а аб тым, над чым будзем працаваць у новым годзе, можна сказаць амаль дакладна. Хаця жыццё напэўна зробіць некаторыя папраўкі ў нашых планах.

Ідуць рэпетыцыі п'есы Жана Скрыба «Лесвіца славы»—выпуск у пачатку года. Тэатр спадзяецца ў бягучым сезоне паказаць спектаклі па п'есах В. Быкава, А. Макаёнка, М. Матукоўскага. Заканчваецца работа над сцэнічнай кампазіцыяй рамана І. Шамякіна «Снежныя зімы».

Да 50-годдзя СССР будзем ставіць п'есу драматурга братняй рэспублікі—магчыма, гэта будзе «Ноч месяцавага зацмення» Мустая Карыма. Мастацкі савет пытанне выграшыць у бліжэйшы час.

Марым мы і пра Чэхава і пра Шэкспіра, хочам звярнуцца да Малера.

Апрача таго, 1972 год для нас адказны яшчэ і таму, што тэатр збіраецца на гастролі ў Маскву.

У нас зараз многа моладзі ў тэатры, значыць—малодосць і неспакой будучы, а іменна гэтыя якасці робяць творчыя пошукі цікавымі.

Зінаіда БРАВАРСКАЯ,
народная артыстка БССР.

СЕМ КРОКАЎ ДА КАЗКІ

А ПЯРЭДАДНІ кожнага вялікага свята рытм жыцця людзей мяняецца незалежна ад таго, жывуць яны ў горадзе ці ў вёсцы. З'яўляецца безліч новых клопатаў, звязаных з падрыхтоўкай да ўрачыстасцей. Кожнаму хочацца зведаць радасць і задавальненне ад удачна выбранага падарунка, ад прыгожа сервіраванага стала, ад шчырых і цёплых віншаванняў.

Новы год у гэтым сэнсе — свята асаблівае. У ім шмат непаўторнага, палёт фантазіі тут неабмежаваны. Няма выдумкі патрабуе аздабленне ёлкі, шыццё касцюмаў для балю-маскараду. А можна ж сустрэць гэтае свята з сябрамі ў заснежаным лесе, ля турысцкага вогнішча, ці на шчодрым калгасным застоллі ў новым палацы культуры. Мігальныя зоркі над заснежанымі елкамі і песні ў марознай цішыні. Імклівы бег санак і залісты званочак пад дугою. Гэта пакідае ўражанні, далёкія ад паўсядзённасці. Цуды збываюцца толькі пад Новы год, свята, што як старая-старая казка кранае нас у дзяцінстве сваёй дабротой і чароўнымі нечаканасцямі, а потым на ўсё жыццё застаецца прыемным успамінам чагосьці непаўторна радаснага і незвычайнага.

... Падае, падае мяккі снег. Ён засцілае белым дываном зямлю, кладзецца на плечы прахожых, упрыгожвае ялінікі ў скверах і парках. А ў вітрынах магазінаў ужо зіхаюць рознакаляровымі іскрынкамі іх лясныя сёстры. Тонкі смалісты пах нібы суправаджае нас у перадсвяточным паходзе па вуліцах Мінска.

У дзіцячым садзе рыхтуюцца да ранішніка. Малышы старанна выводзяць песенку пра стройную зялёную ёлачку, радасна падскокваюць і кружацца ў маскарадных касцюмах зайчыкаў і сняжынак. Дзеда Мароза тут чакаюць бадай не як шчодрага госця, а як завадатара гульні і чарадзея, які дапаможа ім стаць героямі казкі, дакрануцца да чуда.

Новы год з нецярпеннем чакаюць і дарослыя, і дзеці. Але дзеці тут маюць перавагу, бо свята супадае з зімовымі школьнымі канікуламі і таму расцягваецца амаль на два тыдні. Шмат цікавага будзе ў гэтыя дні.

55 Дзедаў Марозаў на імклівых «масквічах» разаязюць падарункі юным мінчанам. Бюро бытавых паслуг горада скамплектавала для гэтага больш за 6 тысяч набороў цукерак і пячэння.

У розных канцах Мінска адкрыліся ёлачныя базары. Згаджаюцца ад нецярпення дзятва, таты і мамы, бабулі і дзядулі

выбіраюць тут сабе дрэўца па густу і ўрачыста нясуць яго дадому. Больш за 200 тысяч ёлак, вырашчаных у бліжэйшых да горада лягасах, стануць зялёным упрыгожаннем кватэр, плошчаў, палацаў культуры.

Вясёлае ажыўленне пануе ў магазінах і на рынках сталіцы. Жанчыны прыдзірліва выбіраюць выкладзеныя на прылаўках прадукты. Святочны стол кожнай хочацца зрабіць найбольш прывабным і разнастайным. У адной сям'і «фірменнай» стравой будзе заліўное парася, у другой — качка з чарнаслівам. Ну, а гэтая гаспадыня верная традыцыі — у сумку, куды толькі што схавалася тлустая гусь, яна апускае пакет з крамянай беларускай антонаўкай...

Многія заняты выбарам падарункаў. Справа гэта нялёгкае, бо тавараў шмат, адрозні і не вызначыш, чаму аддаць перавагу. Арыгінальны вінны набор з барысаўскага шкла акуратна ўпакоўвае прадаўшчыца цэнтральнага сталічнага ўнівермага «Мінск». Пакупніцы — дзве маладыя жанчыны — задаволена ўсміхаюцца. На наваселлі, куды яны запрашаны ў навагодні вечар, крыштальныя бакалы будуць вельмі дарэчы.

І ўсё ж самы прывабны сёння аддзел ёлачных цацак. Тонкія шкляныя ўпрыгожанні ўсіх колераў вясёлікі нагадваюць россыпы казаных скарбаў. Уважанне дапаўняе прадаўшчыца ў касцюме снягурачкі.

І пакунак з аблюбованымі цацакамі бярэш з яе рук не як пакупку, а як падарунак.

У тэатрах і палацах культуры ідуць апошнія рэпетыцыі навагодніх прадстаўленняў. Традыцыйныя казанчыя персанажы, героі любімых кніг дзейнічаюць у спектаклях поплек з сённяшнімі школьнікамі. Няма прыгод чакае іх ля навагодняй ёлкі. Актыўнымі ўдзельнікамі падзей павінны стаць і глядачы. Але не будзем раней часу раскрываць усе сакрэты. Скажам толькі, што няма сюрпрызаў падрыхтавалі артысты дзецям у гэтых маляўнічых і захапляючых тэатралізаваных прадстаўленнях.

Апошнія дні старога года ў

перадсвяточных клопатах прыходзяць непрыкметна.

За некалькі гадзін да хвалюючага моманту прыходу 1972 года амаль у кожнай сям'і пачнуць збірацца ў госці ці ў рэстаран або рыхтавацца да прыёму запрошаных.

...Урачысты, размераны бой маскоўскіх курантаў. Гаспадары і госці напаяюць свае бакалы пеністым шампанскім, іскрыстым «Янтарным», што ўвабрала ў сябе пахі і колер шчодрай беларускай восені. «3 Новым годам! 3 новым шчасцем!» — віншуюць прысутныя адзін аднаго, сваіх родных і суседзяў, блізкіх і далёкіх сяброў.

Валянціна ТРЫГУБОВІЧ.

Казка і рэальнасць пераплятаюцца ў пераднавагоднія дні. Рознакаляровымі агнямі зіхаціць ёлка на плошчы Леніна, ля Дома ўрада. Маладыя кандытары Эмілія Вераб'ева і Людміла Бязлогавя падрыхтавалі да свята торты-навінкі «Калач» і «Калабок». Традыцыйны Дзед Мароз, злеплены са снегу, — неад'емная прыналежнасць навагодніх урачыстасцей.

СНЕГІРОВАЯ ЗАРА

Сінню воль марозам дыхала ноч. Але дось прыйшоў золлак, і расфарбаваны сцюдзёным золатам ранак злёгка задрыжаў і пачаў накідваць на ўсё наваколле цудоўную акварэль. У вышыні гуляла чарада аблокаў. Неўзабаве над кашлатай елкі, нібы падвешаны на вастрыг галінкі, паказваецца агністы акраец. Мінае некалькі імгненняў, і злітак чырвані выкочваецца з-за дрэў, узнімаецца ўсё вышэй і ператвараецца ў велізарны круг, а яшчэ праз хвіліну агністае сонца распырсквае чырвоныя праменні, зырка б'е ў вочы пешаходаў, вясёлкай ззяе ў вокнах дамоў.

Прыемна сустракаць ранак на ўлонні прыроды. У такі час перад вачыма паўстае сапраўднае характава зімы. На галінках дрэў загарваюцца застыўшыя за ноч гірлянды серабрыстага інею. Іскрыцца на палетках і сенажацах снежнае покрыва. Перавітыя бялюткімі паясамі, стаяць ча-

раўніцы-бярозы. Падзьме ветрык, і з іх плячэй сыплюцца калючыя пушынкы. У шчырым паклоне да зямлі згінаюцца галінкі вярбы. На мяккіх снегавых падушках паляглі хмызнякі. У белым сне спіць уся расліннасць запаведніка.

Ціша ў лесе. Павольна ходзяць ласі, ля кармушак ды стагоў сена спыняюцца алені, сярод пажухлага качкарніку мышкуе лісіца, пад глыбокімі гурбамі корпаюцца ласкі, гарнастаі. Да вясны заляглі ў бярогі мядзведзі, барсукі, вожыкі, закрылі свае хаткі вадальбы-бабры.

Цяжка верукама. Таму ў запаведніку для іх у розных кутках створаны падкормачныя пляцоўкі.

Зімовае сонца абуджае птушак. Дзесьці застракатала сарока, на ўзмежку паявіліся шчыглы, сініцы, аўсянкі... Водаль пралясеў чорны крумкач. Дамаседы-дзятлы, каралькі, папаўзні па-ранейшаму руліва знішчаюць

адубелых насякомых. Яны абшарваюць на кары дрэў кожную адтуліну ў пошуках ежы.

За вокнамі зіма. Але жыццё ідзе сваім парадкам. У пару поўнага выпявання насення елкі выводзіць птушанят крыжадзюб. Цёплае гнездо і густое пер'е бацькоў саграваюць маленькіх птушанят.

Вось на галінкі бярозы прысела чародка снегіроў. Важныя, надзьмутыя, яны, нібы спелыя яблыкі, гойдаюцца ў паветранай калысцы. А потым разам, бы згаварыўшыся між сабой, усёй сям'ёй спускаюцца на кусты быльнягу. Крылатыя «маладзібны» разбіваюць дзюбамі каробачкі пустазелля і выпяваюць зярняткі. Ім вельмі шанцавала: яшчэ ніхто з птушак не пабываў у гэтым зарасніку, і новая «харчэўня» забяспечыла іх смачным снадданам.

Ул. БУТАРАЎ.

Бярэзінскі запаведнік.

ГУМАР

Шавец спытаў у пісьменніка:
— Цікава, ці прытрымліваецца вы самі ўсіх тых ісцін, якія прапаведаеце ў сваіх кніжках?

— Але ж і вы таксама не носіце ўсе туплі, якія вам даводзіцца шыць, ці не праўда? — адказаў пісьменнік.

Дык ты кажаш, што ў вас прапай папугай?

— Так.

— Папугай, які гаворыць?

— О, так!

— І кожны можа атрымаць за яго ўзнагароду?

— У прынцыпе так. Але дзецям да шаснаццаці год я б не рэкамендаваў яго лавіць.

Бацька тлумачыць пяцігадоваму сыну:

— Ты ўжо дастаткова вялікі і павінен ведаць, што ніякага Дзеда Мароза няма. Гэта быў я...

— Ведаю, ведаю. Бусел — гэта таксама ты...

За абедам жонка гаворыць мужу:

— Я сёння сустрэла Элен. Яна сказала мне, што ты вельмі гучна храпеш. Цікава, калі ж ты ў яе бываеш?

— Як ты можаш пра мяне так думаць? — абуралася муж. — Нідзе, акрамя работы, я з ёй не сустракаюся...

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК-ГСП, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 44.
ТЭЛЕФОНЫ: 33-07-82, 33-03-15, 33-15-15, 39-87-92.